

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. gruodžio 22 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejevski (pranešėjas), Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė) ir Gedimino Sagačio, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo **„Art Glacio“**, atsakovo **A. S.**, trečiojo asmens, nepareiškančio savarankiškų reikalavimų, **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“** kasacinius skundus dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „ICECO“ (dabartinis pavadinimas – uždaroji akcinė bendrovė „ICECO Assets“) ieškinį atsakovams A. S., uždarojai akcinei bendrovei „Art Glacio“ dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos atlyginimo; trečiašiu asmuo, nepareiškęs savarankiškų reikalavimų, **Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“**.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių komercinės paslapties sampratą ir nesąžiningą ūkinę veiklą, aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovė patikslintu ieškiniu prašė:
 - uždrausti atsakovei UAB „Art Glacio“ naudoti patikslintame ieškinyje pavaizduotą žymenį ir pakuočių dizainus, kurių pavyzdžiai yra pateikti patikslinto ieškinio prieduose Nr. 12 ir Nr. 13, kaip pažeidžiančius ieškovės turimas autorių turtines teises;
 - priteisti ieškovei 37 650,60 Eur dydžio kompensaciją už autorių turtinių teisių pažeidimą solidariai iš atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S.;
 - priteisti ieškovei 852 060,40 Eur dydžio žalos, patirtos dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmai, atlyginimą solidariai iš atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S.;
 - priteisti ieškovei solidariai iš atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S. 6 procentų dydžio procesines metines palikanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Kauno apygardos teismas 2016 m. gruodžio 23 d. sprendimu ieškinį atmetė. Ieškovė pateikė apeliacinį skundą, šį išnagrinęs Lietuvos apeliacinis teismas 2017 m. lapkričio 14 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria atmetė ieškinių reikalavimų dėl uždraudimo naudoti žymenį ir pakuočių dizainus bei kompensacijos už autorių turtinių teisių pažeidimą priteisimo, paliko nepakeistą; sprendimo dalį, kuria atmetas ieškinių reikalavimas priteisti ieškovei 852 060,40 Eur dydžio žalos, patirtos dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmai, atlyginimą solidariai iš atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S., panaikino ir bylą dėl šios dalies perdavė pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.
- Ieškovė 2018 m. kovo 27 d. patikslino ieškinį, prašydama priteisti solidariai iš atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S. 1 166 180 Eur žalos atlyginimą, 6 procentų dydžio procesines metines palikanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo.
- Ieškovė paaiškino, kad pagal 2011 m. vasario 28 d. neterminuotą darbo sutartį atsakovas A. S. buvo priimtas dirbti ieškovės gamybos direktoriumi. Tą pačią dieną ieškovė su atsakovu sudarė susitarimą dėl komercinės paslapties išsaugojimo, pagal kurį A. S., be kita ko, įsipareigojo nenaudoti, neatskleisti įmonės komercinės paslapties, kuri jam tapo žinoma dėl jo darbo, dvejus metus nuo darbo santykių pasibaigimo (susitarimo 2.2.6 punktas). Atsakovas savo paties prašymu 2012 m. vasario 17 d. buvo atleistas iš einamųjų gamybos direktoriaus pareigų. 2013 m. rugsėjo 3 d. Juridinių asmenų registre buvo registruota UAB „Art Glacio“, kurios direktoriumi ir vienintelis steigėjas buvo atsakovas A. S. 2013 m. rugsėjo 24 d. UAB „Art Glacio“ sudarė produkcijos pirkimo–pardavimo sutartį su **Vokietijos įmone „Monolith Frost GmbH“**, kuri buvo didžiausia ieškovės gaminių valgomųjų ledų užsakovė. UAB „Art Glacio“ pradėjus ledų gamybą, ieškovės pardavimai trečiajam asmeniui pradėjo nuosekliai mažėti iki 2014 m. gruodžio mėn., kai buvo įvykdytas paskutinis **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“** užsakymas.
- Pažymėjo, jog atsakovas A. S. neteisėtai pasinaudojo komercinę paslaptį sudarančia informacija apie ieškovės užsakovę **Vokietijos įmonę „Monolith Frost GmbH“**, dėl to ieškovė prarado šią klientę. Be to, atsakovų siūlymu dalis ieškovės darbuotojų nutraukė darbo sutartis ir perėjo dirbti į UAB „Art Glacio“.
- Ieškovės teigimu, atsakovai atliko Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytus nesąžiningos konkurencijos veiksmus ir dėl šių veiksmų ieškovė patyrė žalą. Ieškovė pažymėjo, jog jei A. S. būtų teisėtai naudojies ir atskleidęs ieškovės komercinę paslaptį po 2014 m. vasario 17 d., t. y. pasibaigus susitarime nurodytam terminui, UAB „Art Glacio“ būtų pradėjusi ledų gamybą trečiajam asmeniui ne anksčiau kaip 2016 m. vasario mėn., atsižvelgiant į tai, kad ledų gamybos fabriko projektavimas ir statyba, inžinerinių projektavimas ir įsigijimas, naujų darbuotojų ir klientų suradimas, pardavimų, rinkodaros strategijų sukūrimas, patikimų tiekėjų suradimas užtrunka ne mažiau kaip dvejus metus. Dėl atsakovų neteisėtų veiksmų ieškovės patirtą žalą sudaro jos negautos pajamos per laikotarpį nuo 2014 m. gegužės 1 d. iki 2016 m. balandžio 30 d.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Kauno apygardos teismas 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimu ieškinį atmetė, priteisė iš ieškovės 36 284,90 Eur atsakovei UAB „Art Glacio“ bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, 2830,15 Eur trečiajam asmeniui **Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“**; 2019 m. gruodžio 4 d. papildomo sprendimu priteisė iš ieškovės 4,60 Eur Lietuvos teismo ekspertizės centrui už teismo eksperto atvykimą į teismo posėdžius.
- Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, nurodė, kad tai, jog apeliacinės instancijos teismas motyvuose pasisakė ir dėl neteisėtų atsakovų veiksmų bei dėl šių veiksmų ieškovei atsiradusios žalos fakto, neturi privalomosios galios. Teismas pažymėjo, kad jis, nagrinėdamas šį naujo bylos dalį dėl žalos atlyginimo visais faktiniais pagrindais taikytinų ginčui materialinių įstatymų požinių, privalo tirti įrodymus ir padaryti išvadas dėl galimų atsakovų neteisėtų veiksmų ir dėl ieškovės galimai atsiradusios žalos fakto.
- Teismas pažymėjo, kad bylą nagrinėjant šį naujo ieškovės atsakovų civilinės atsakomybės sąlygas grindė šimtinai aplinkybėmis dėl atsakovų veiksmų neteisėtai naudojant, atskleidžiant ir įgyjant ieškovės komercinę paslaptį. Ieškovė kitokių atsakovų neteisėtų veiksmų neįrodinėjo, todėl teismas neturėjo pagrindo spręsti, kad įdarbinusi buvusius ieškovės darbuotojus UAB „Art Glacio“ elgėsi nesąžiningai ir šiais veiksmais padarė žalą konkuruojančiam ūkio subjektui.
- Teismas nustatė, kad ieškovė komercinę paslaptį laikė informacija apie užsakovę **Vokietijos įmonę „Monolith Frost GmbH“**, jai gaminamos produkcijos savikainą, trečiojo asmens poreikius, taikomas kainas ir nuolaidas, rinkos konjunkčūrą, perkamos produkcijos kiekį, perkamos produkcijos skonį, ingredientus, ieškovės žaliavų tiekėjų, produktų receptūrą. Iš faktinių aplinkybių konstatavimo protokolų, kuriuose užfiksuotas ieškovės darbuotojų atsakovei A. S. išsiųstų elektroninių laišku turinys laikotarpiai, kai A. S. dirbo ieškovės gamybos direktoriumi (2011 m. vasario 28 d. – 2012 m. vasario 14 d.), teismas nustatė, kad atsakovas ir kiti darbuotojai disponavo informacija apie ledų savikainą, ledų gamybos organizavimą.
- Informacijos apie tai, kad **Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“** buvo ieškovės klientė, teismas nelaikė komercine paslaptimi, nes šios informacijos ieškovė neslėpė ir nesaugojo. Teismo vertinimu, ši informacija tiek A. S., tiek jo steigėjai UAB „Art Glacio“ nesukūrė konkurencinio pranašumo prieš kitus rinkos dalyvius, nes ledų gamybos cecho statyba, ledų gamyba ir užsakymai buvo vykdomi paties trečiojo asmens **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“** vadovo G. S. (G. S.) iniciatyva ir investicijoms.
- Teismas, įvertinęs byloje išdėstytus įrodymus, sprendė, kad byloje nėra įrodyta, jog ieškovės komercinę paslaptį, kurios neišsaugojo A. S. ir kurią nepagrįstai naudojo UAB „Art Glacio“, sudarė informacija apie valgomųjų ledų, gaminių trečiajam asmeniui **Vokietijos įmonę „Monolith Frost GmbH“**, savikainą, poreikius, taikomas kainas ir nuolaidas, rinkos konjunkčūrą, perkamos produkcijos skonį, perkamos produkcijos ingredientus), žaliavų tiekėjų (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – [CPK](#)) 185 straipsnio 1 dalis). Teismo vertinimu, susitarime apibrėžtą komercinių paslaptį sąrašą šių A. S. įsipareigojimų nebuvo nurodyta, byloje išdėti įrodymai nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nepatvirtina, kad tokios komercinės informacijos A. S. neišsaugojo ar ją panaudojo ne darbdavio pavadinimu vykdyti. Ieškovė nepateikė įrodymų ir nenurodė konkrečių aplinkybių, kokios informacijos kaip komercinės paslapties A. S. neišsaugojo ir kokią panaudojo UAB „Art Glacio“ veiklai vykdyti ([CPK 178 straipsnis](#)).
- Teismas pažymėjo, kad A. S. kaip daugiamečių gamybos direktoriaus turima informacija, kuri pagal atliekamas darbo funkcijas įprastomis darbo aplinkybėmis tapo darbuotojo sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais, gebėjimais ir žiniomis, pagal įstatymą negali būti laikoma komercine paslaptimi (Lietuvos Respublikos civilinio kodeksu (toliau – [CK](#)) 1.116 straipsnio 2 dalies 3 punktas). Tai, kad A. S. buvo itin aukštos kompetencijos gamybos direktorius, geras profesionalas, labai greitai įgyvendindavo naujas idėjas, buvo labai stiprus gamybos specialistas, patvirtino trečiojo asmens atstovas G. S., nurodęs, kad būtent todėl jis 2013 m. liepos mėn. ir kreipėsi į A. S. dėl valgomųjų ledų gamybos įkūrimo. Tai, kad atsakovas A. S. buvo vienintelis žmogus, kuris visą žinojo ledų gamyboje ir buvo nepakeičiamas ieškovės darbuotojas, patvirtino ir liudytojas V. S. (buvęs ieškovės vadovas), pažymėjęs, jog visa ledų gamybos informacija yra atsakovo galioje. Teismas nusprendė, kad ieškovė nepagrįstai reikalauja žalos atlyginimo iš atsakovų A. S. nebuvo sudaręs nekonkuravimo susitarimo su ieškove. Taigi UAB „Art Glacio“ ledų gamybos veikla neprieštaravo Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytam draudimui.
- Teismas taip pat pažymėjo, kad byloje pateikta pakankamai įrodymų, jog pati ieškovė vykdė nesąžiningą veiklą trečiojo asmens **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“** atžvilgiu, gamino ledus konkurentams su prekių ženklais, kurie priklausė trečiajam asmeniui. Trečiojo asmens **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“** atstovo G. S. paaiškinimai dėl priemonių, kurių ėmėsi, kad ieškovė nevykdytų nesąžiningos komercinės veiklos, buvo nuoseklūs, sutapo su byloje esančiais rašytiniais įrodymais dėl siūlymo sudaryti sutartį ir špejimo dėl netinkamų išlaidų konkurentams. Priešingai, ieškovės buvusio vadovo, kaip liudytojo apklausto V. S., parodymai buvo nenuoseklūs, dažnai abstraktus pobūdžio, neatskleidžiantys, dėl kokių priežasčių nutruko gamybos užsakymai iš **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“** ir dėl ko A. S. išėjo iš darbo UAB „ICECO“. Teismas laikė, kad ieškovė prisiėmė verslo riziką nesiderėdama ir nesudarydama naujos bendradarbiavimo sutarties su **Vokietijos įmone „Monolith Frost GmbH“**, kurią siūlė G. S., ir tuo pačiu metu esant pasibaigusiam darbo santykiams su atsakovu A. S., kuris buvo šio sėkmingo bendradarbiavimo valgomųjų ledų gamybos srityje įgavęs pagrindinis gamybos vadovas. Taigi teismas sprendė, kad ieškovė nepatyrė žalos dėl A. S. veiklos, nes atsakovas neperdavė ieškovės komercinę paslaptį sudarančios informacijos UAB „Art Glacio“, ir ne dėl to ieškovė neteko įgavęs užsakovės **Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“**.
- Teismas, nustatęs, kad atsakovai neatliko neteisėtų veiksmų, nusprendė, jog ieškovei žala nepadaryta ir atsakovams nekyla civilinė atsakomybė.
- Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi ieškovės apeliacinį skundą, 2020 m. balandžio 21 d. sprendimu:
 - panaikino Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą ir 2019 m. gruodžio 4 d. papildomo sprendimo dalį, kuria iš ieškovės priteista 4,60 Eur Lietuvos teismo ekspertizės centrui už teismo eksperto atvykimą į teismo posėdžius, bei priėmė naują sprendimą – ieškovės patikslintą ieškinį tenkino iš dalies;
 - priteisė ieškovei solidariai iš atsakovų A. S. ir UAB „Art Glacio“ 1 020 407,43 Eur žalos atlyginimą, 6 procentų dydžio metines palikanas už priteistą sumą (1 020 407,43 Eur) nuo bylos iškėlimo teisme (2015 m. kovo 17 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; iš atsakovo A. S. – 36 504,43 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo; iš atsakovės UAB „Art Glacio“ – 27 678,20 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo;
 - priteisė trečiajam asmeniui **Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“** iš ieškovės 587,14 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
- Teisėjų kolegija, vertindama argumentus dėl komercinės paslapties atskleidimo ir panaudojimo siekiant nesąžiningai konkuruoti, pažymėjo, jog apeliacinės instancijos teismo posėdyje ieškovės atstovai paaiškino, kad atsakovų neteisėti veiksmai, susiję su ieškovės komercinės paslapties atskleidimu ir panaudojimu, apima laikotarpį, iki UAB „Art Glacio“ pradėjo gaminti ir tiekti valgomuosius ledus trečiajam asmeniui **Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“**, t. y. iki 2014 m. kovo mėn., todėl, sprendžiant ginčą, buvo vadovaujama [CK 1.116 straipsnio 1, 3 dalimis](#), Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 15 straipsnio 4 daliai.
- Pirmosios instancijos teismas šį byloje pateiktą faktinių aplinkybių konstatavimo protokolą, kuriuose užfiksuotas ieškovės darbuotojų atsakovei A. S. išsiųstų elektroninių laišku turinys laikotarpiai, kai A. S. dirbo ieškovės gamybos direktoriumi (2011 m. vasario 28 d. – 2012 m. vasario 14 d.), nustatė, kad atsakovas disponavo informacija apie ledų savikainą, gamybos organizavimą. Teisėjų kolegija nepritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, jog atsakovas nespėjęs saugoti tokios informacijos pagal šalių sudarytą susitarimą. Susitarime kaip komercinė paslaptis nurodyta informacija apie ieškovės partnerius, sudarytas sutartis, be kita ko, apima ir informaciją apie žaliavų tiekėjų, iš kurių pagal sudarytas sutartis buvo įsigijami konkretūs ingredientai gamamai valgomųjų ledų produkcijai, šių žaliavų kainos, reikalingas kiekis pagaminti būtent tokios sudėties ir skonio ledus, kokie buvo gaminti trečiajam asmeniui **Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“** (susitarimo 1, 2.2.6 punktai).
- Aplinkybė, kad atsakovė UAB „Art Glacio“ sudarė sutartis būtent su tais pačiais žaliavų tiekėjais, su kuriais bendradarbiavo ieškovė, patvirtino byloje pateiktos tiekėjų sąskaitos, išrašytos atsakovei, ir kaip liudytojo apklausto tuometinio ieškovės darbuotojo R. V. parodymai. Atsakovai įrodymų, kurie paneigtų šias aplinkybes, nepateikė ([CPK 178 straipsnis](#)).
- Teisėjų kolegija pažymėjo, jog sprendimas dėl informacijos, susijusios su valgomųjų ledų gamybos proceso organizavimu, (ne)priziūpinimo ieškovės komercine paslaptimi, pirmosios instancijos teismas iš dalies pagrįstai pažymėjo, kad atsakovo A. S., jam einant ieškovės gamybos direktoriaus pareigas, įgyta patirtis, įgūdžiai, gebėjimai ar žinios negali būti laikomi komercine paslaptimi. Nors teismas vadovaudamasis [CK 1.116 straipsnio 2 dalies 3 punkto](#) nuostata, kuri ginčui aktualiu laikotarpį dar negaliojo, tačiau, vertinant atsakovo veiksmų teisėtumą, atsižvelgiant ir į šią įstatymo leidėjo vėliau įtvirtintą šimtą iš bendrosios taisyklės, apibrėžiant komercinės paslapties sampratą. Teisėjų kolegijos

vertinimu, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai ieškoves informaciją apie valgomųjų ledų užskovei Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“ gamybos proceso organizavimą, kuria disponavo A. S., prilygino informacijai, kuri įprastomis darbo aplinkybėmis tampa darbuotojų sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais, gebėjimais ar žiniomis. Ieškovės atstovai teismo posėdyje paaiškino, kad produkcijos gamybai būtintai pagal trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ užsakymą organizuoti atsakovas A. S. turėjo panaudoti tam tikrą ieškoves informaciją (apie reikalingą specifinę įrangą, jos pritaikymą gaminti konkrečią produkciją, gamybinio cecho suprojektavimą ir kt.), kuri nebūtinai žinoma tretiesiems asmenims ir nebūtinai laisvai prieinama dėl ieškoves pastangų išsaugoti jos slaptumą, todėl turėjo komercinę (gamybinę) vertę. Atsižvelgdamas į tai, kad darbo sutarties 10 punkte buvo įtvirtintas A. S. įsipareigojimas saugoti komercines paslaptis, susijusias su ieškoves veikla, kuri buvo detalizuota minėtame šalių susitarime, teismas sprendė, kad informacija, susijusi su produkcijos gamybos pagal trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ užsakymą organizavimu, taip pat buvo ieškoves komercinė paslaptis, kurios A. S. pagal šalių susitarimą negalėjo atskleisti ir panaudoti bent dviem metus po darbo sutarties nutaikymo.

22. Teisėjų kolegija atsisakė į ieškoves teiginius, jog atsakovo A. S. neteisėtus veiksmus panaudojant ir atskleidžiant ieškoves komercinę paslaptį patvirtina tai, jog atsakovas dar nepasibaigus susitarimui nutraukė tam dvejų metų terminui įsteigtą UAB „Art Glacio“; šios įmonės vardu sudarė produkcijos pirkimo-pardavimo sutartį su Vokietijos įmone „Monolith Frost GmbH“; išsinuomojo patalpas ir jose įrengė valgomųjų ledų gamybos cechą. Pasak ieškoves, tik žinodamas ledų sąvanką atsakovas A. S. galėjo apskaičiuoti ledų gamybos cecho, kaip verslo projekto, atsipirkamumą; tik žinodamas apie trečiąjį asmenį gamintų ledų sudėtį (konkrečius produkto sudedamųjų dalių žaliavus ir jų kiekius), trečiojo asmens poreikis atsakovas galėjo parinkti reikiamą ledų įrangą. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodytos aplinkybės sudarė pagrindą konstatuoti, kad atsakovas A. S. be ieškoves sutikimo panaudojo ir atskleidė savo įsteigtai įmonei, t. y. atsakovei UAB „Art Glacio“, ieškoves komercinę (gamybinę) paslaptį sudarančią informaciją. Tokiu būdu, pažeidžiant Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytą draudimą, buvo sudarytos sąlygos atsakovei UAB „Art Glacio“, kaip ieškoves tiesioginei konkurente, nesąžiningai perimti pastarosios didžiausią užskovei Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“. Atsakovai nepateikė įrodymų, kuri patvirtintų, kad ieškoves nurodytą informaciją trečiašis asmuo galiojo žinoti nė iš atsakovų, kad ieškove tokios informacijos nesaugojo nuo trečiųjų asmenų ir nelaukė turinčių jai komercinės vertės. Atsakovų įrodinėjama aplinkybė, kad naujo gamybos cecho įkūrimas, ledų gamyba ir užsakymai buvo vykdomi paties trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ vadovo G. S. iniciatyva ir investicijomis, nepaneigė atsakovų neteisėtų veiksmų. Teisėjų kolegija vertino, jog pirmosios instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, kad atsakovai neatliko neteisėtų veiksmų.
23. Teisėjų kolegija dėl nesąžiningo darbuotojų pervilimo pas konkuruojantį tikio subjektą pažymėjo, jog 2013 m. rugsėjo 25 d. UAB „JCECO“ Bendrojo skyriaus technologinės įrangos eksploatavimo inžinierius M. D. pateikė prašymą atleisti jį iš darbo nuo 2013 m. spalio 11 d.; 2013 m. spalio 17 d. UAB „JCECO“ Ledų gamybos cecho technologinių linijų derintojas D. K. pateikė prašymą atleisti jį iš darbo nuo 2013 m. spalio 18 d.; 2014 m. vasario 26 d. UAB „JCECO“ Ledų gamybos cecho meistras M. O. pateikė prašymą atleisti jį iš darbo nuo 2014 m. kovo 14 d. Byloje nustatyta, kad minėti asmenys perėjo dirbti į UAB „Art Glacio“, iki buvo pradėta vykdyti ledų gamyba trečiajam asmeniui Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“, ir jų pareigos iš esmės buvo tokios pačios, kaip ir UAB „JCECO“. Šios aplinkybės leido teigti, kad UAB „Art Glacio“ perviliojo ieškoves kvalifikuotus darbuotojus ir taip irgi įgijo nesąžiningą konkurencinį pranašumą ieškoves atžvilgy, siekdamas perimti trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ užsakymus.
24. Pirmosios instancijos teisme kaip liudytojai apklausti minėti asmenys tvirtino, kad atsakovas A. S. jiems nesilėdė nutraukti darbo santykių su ieškove, o tokių jų sprendimą lėmė tai, kad jų netenkino darbo sąlygos, atmosfera, darbdavio požiūris į darbuotoją. Tačiau nustačius, kad UAB „Art Glacio“ buvo įsteigta ir naujas ledų cechas įrengtas bei gamyba jame organizuota neteisėtai pasinaudojus ir atskleidus ieškoves komercinę paslaptį sudarančią informaciją, teisėjų kolegijos vertinimu, labiau tikėtina, jog šių kvalifikuotų darbuotojų perėjimas iš UAB „JCECO“ į naujai įsteigtą UAB „Art Glacio“ buvo ne atsitiktinis, o nulėmtas atsakovų nesąžiningų veiksmų visumos, kuriais buvo siekiama minėto tikslo. Tai patvirtino ir ta aplinkybė, kad tuo pačiu laikotarpiu iš ieškoves pas atsakovą perėjo dirbti keli darbuotojai. Teisėjų kolegijos vertinimu, nustatytų aplinkybių visuma (darbuotojai perėjo tuo pačiu laikotarpiu, jų pareigos analogiškos, tokiam nedideliam miestui kaip (duomenys neskelbtini) tokios specialybės darbuotojų yra nedaug ir kuri naują įmonę, nesant susitarimo dėl atitinkamos specifinės kvalifikacijos darbuotojų, būtų sudėtinga) rodo, jog labiau tikėtina, kad darbuotojai buvo vilojami perėti dirbti pas atsakovus. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog pirmosios instancijos teismo sprendime nepagrįstai nurodyta, kad ieškove tokių atsakovų neteisėtų veiksmų neįrodinėjo, nes jų perėjimą dirbti į UAB „Art Glacio“ nurodė kaip vieną iš atsakovų atliktų nesąžiningų konkurencijos veiksmų, siekiant perimti trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ užsakymus. Todėl teisėjų kolegija nusprendė, kad ieškove įrodė, jog šiuo atveju buvo padarytas ir Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punkto pažeidimas.
25. Teisėjų kolegija pagrįstai laikė ieškoves argumentus, kad, neatlikus konstatuotų atsakovų neteisėtų veiksmų, nebūtų įmanoma taip greitai įkurti naujo ledų gamybos cecho ir pradėti gaminti tokios pačios produkcijos trečiajam asmeniui Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“, kokią šis pirkė iš ieškoves. Šios aplinkybės patvirtino, kad ieškove patyrė netiesioginių nuostolių, t. y. negavo pajamų (CPK 6.249 straipsnio 1 dalis), kurias būtų gavusi, jeigu atsakovai nebūtų atlikę nurodytų neteisėtų veiksmų (CPK 6.247 straipsnis).
26. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vadovavosi atsakovų argumentais, kad tikrosios priežastys, dėl kurių nutrūko ieškoves bendradarbiavimas su trečiuoju asmeniu, buvo pačios ieškoves vykdyta nesąžininga veikla, gaminant ledus Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“ konkurentams su pastarąjį priklausančiais prekybos ženklais, bei ieškoves atmetas trečiojo asmens pasiūlymas sudaryti naują bendradarbiavimo sutartį.
27. Iš bylos medžiagos buvo matyti, kad ieškoves ir Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ 2011 m. sausio 28 d. sudaryta bendradarbiavimo sutartis baigė galioti 2011 m. gruodžio 31 d., tačiau sutarties šalių bendradarbiavimas toliau tęsėsi nesudarius naujos bendradarbiavimo sutarties, pagal kiekvieną kartą derinamus atskirus užsakymus. Tiek atsakovai, tiek trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ vadovas G. S. patvirtino, jog sprendimas nutraukti bendradarbiavimą su ieškove buvo priimtas dar 2013 m. liepos mėn. Tačiau, kaip teigia, kad trečiašis asmuo ieškoves gaminamą produkciją pirkė iki 2014 m. pabaigos, kol UAB „Art Glacio“ galutinai perėmė visus Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ užsakymus. Šios aplinkybės leido spėti, kad nors trečiašis asmuo ieškoves ir nesustatė su ieškove dėl naujos bendradarbiavimo sutarties sudarymo, vis tiek turėjo poreikį pirkti didelių produkcijos kiekių, kuri būtų pagaminti ir parduoti ieškovei, jeigu šie užsakymai nebūtų buvę perduoti atsakovei UAB „Art Glacio“. Atsakovės galimybę vykdyti šiuos užsakymus ginčiui aktualiu laikotarpiu lėmė atsakovų atliktų nesąžiningų konkurencijos veiksmų. Nagrinėjami atveju atsakovai nenurodė argumentų ir nepateikė įrodymų, kurie paneigtų jų kaltės prezumpciją (CPK 178 straipsnis). Taigi teisėjų kolegija nusprendė, kad byloje įrodytos visos būtinos sąlygos taikyti atsakovams civilinę atsakomybę dėl minėtų nesąžiningų konkurencijos veiksmų.
28. Teisėjų kolegija, vertindama ieškoves argumentus dėl solidariosios atsakomybės taikymo, pažymėjo, jog A. S. neteisėtai naudojo ir atskleidė ieškoves komercinę paslaptį sudarančią informaciją savo paties įsteigta įmonei, t. y. atsakovei UAB „Art Glacio“, šią informaciją pastaroji neteisėtai įgijo ir toliau naudojo (nesąžiningai perimdama trečiojo asmens užsakymus iš ieškoves), A. S. būnant šios bendrovės vadovu ir akcininku. Esant tokioms aplinkybėms, ieškove pagrįstai nurodė, kad atskirti atsakovų prievolių dalis nėra įmanoma, todėl atsakovams taikytina solidarijoji atsakomybė dėl ieškoves nuostolių, atsiradusių tiek dėl A. S., tiek dėl jo paties įsteigtos įmonės „Art Glacio“ neteisėtų veiksmų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-485/2007; 2017 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-312-313/2017).
29. Teisėjų kolegija atmetė kaip nepagrįstus atsakovų argumentus, kad ieškoves prašomos priteisti negautos pajamos neatitinka realumo kriterijaus, kad byloje surinkti rašytiniai įrodymai patvirtina, jog ledų gamybos cechui paruošti ir veiklai pradėti pakanka nepilnų septynių mėnesių. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog tokį trumpą laikotarpį šiuo atveju lėmė atsakovų atlikti nesąžiningų konkurencijos veiksmų (ieškoves komercinės paslapties panaudojimas ir atskleidimas, kvalifikuotų darbuotojų pervilimas), jeigu jų nebūtų buvę, trečiašis asmuo Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“, tikėtina, nebūtų sumažinęs ieškoves teikiamų užsakymų kiekių. Atsakovai nepateikė įrodymų, kurie paneigtų ieškoves teiginį, jog ledų gamybos cecho įrengimas, tiekėjų suradimas, receptūros sukūrimas ir gamybos organizavimas trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ užsakymams įvykdyti įprastomis aplinkybėmis būtų užtrukę ne trumpiau kaip dviem metus (CPK 178 straipsnis).
30. Teisėjų kolegija pažymėjo, jog ieškove pagrindė, kodėl žalos dydis turi būti nustatytas vadovaujantis UAB „Forensic and Investigation Services“ 2018 m. kovo 23 d. Ekspertinio tyrimo aktu, o ne byloje esančiu Lietuvos teismo ekspertizės centro 2019 m. gegužės 27 d. ekspertizės aktu. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovai nepateikė esminę reikšmę turinčių argumentų ar įrodymų, kurie keltų pagrįstą abejonę (ar jas paneigtų) dėl ieškoves pateiktame Ekspertinio tyrimo akto nurodyto negautų pajamų skaičiavimo teisingumo. Todėl apeliacinės instancijos teismas, nustatydamas ieškovei padarytos žalos dydį, vadovavosi šiuo rašytiniu įrodymu (CPK 185 straipsnis).
31. Teisėjų kolegija nesutiko su ieškoves argumentu, kad jos negautos pajamos turi būti skaičiuojamos už dvejų metų laikotarpį. Ieškoves ir A. S. sudarytame susitarime nustatytas terminas nenaudoji ir neatkelsi komercinės paslapties baigėsi 2014 m. vasario 17 d. Vertindama neteisėtų veiksmų pobūdį ir jų įtaką ieškoves ūkinėms veikloms ir gautoms pajamoms, laiką, reikalingą naujų rinkų paieškai ir naujos produkcijos sukūrimui, teisėjų kolegija nusprendė, kad teisingas ir pagrįstas laikotarpis, už kurį ieškovei turi būti atlyginamos negautos pajamos, yra nuo 2014 m. gegužės mėn. iki 2016 m. vasario mėn., šio viso už 21 mėnesį. Atsižvelgiant į tai, kad pagal Ekspertinio tyrimo akto išvadą ieškoves negautos pajamos (grynasis pelnas) per 24 mėnesių laikotarpį sudarė 1 166 180 Eur, t. y. 48 590,83 Eur per mėnesį, per 21 mėnesio laikotarpį ieškoves negautų pajamų suma sudarė 1 020 407,43 Eur, ši suma buvo priteista ieškovei solidariai iš atsakovų A. S. ir UAB „Art Glacio“. Vadovaujantis CPK 6.37 straipsnio 2 dalimi, 6.210 straipsnio 2 dalimi, ieškovei solidariai iš atsakovų taip pat buvo priteistos 6 proc. dydžio metinės palikanos už priteistą sumą nuo bylos išskelimo teisme iki teismo sprendimo įvykdymo.

III. Kasacinių skundų ir atsiliepimų į juos teisiniai argumentai

32. Atsakovė UAB „Art Glacio“ kasaciniu skundu prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą, palikti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 32.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino darbuotojų pareigą išsaugoti komercinę paslaptį. Darbuotojų pareigos išsaugoti komercinę paslaptį turinys negali būti aiškinamas plačiai. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškines, kad darbuotojų turi būti suformuluotas aiškus ir nedviprasmiškas suvokimas, kokie duomenys yra įmonės komercinė paslaptis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad sprendžiant, ar netiesioginis priežastinis ryšys tarp darbuotojų neteisėtų veiksmų (sutarinių įsipareigojimų dėl konfidencialumo pažeidimo) ir ieškoves patirtos žalos nėra pėmelys nutoles, be kita ko, turi būti įvertinta, ar konfidencialumo susitarimas šalių buvo diskutuotas ir aptartas sudarant sutartį, ar ši sutartis sąlyga nėra supaprastinta. Tai gali rodyti, kad reikalavimai išsaugoti informaciją darbuotojui iš anksto žinomi, o šios pareigos nesilaikymo padarinius galima aiškiai numatyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-421-695/2015). Šios bylos atveju komercinės paslapties turinys ieškoves ir A. S. buvo aptartas susitarime dėl komercinės paslapties išsaugojimo. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai laikė, kad komercinės paslapties turinys gali būti aiškinamas plačiai darbuotojo nenaudoj.
- 32.2. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo jurisprudencijos aiškinant komercinės paslapties požymius. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad tam, jog informacija sudarytų komercinę paslaptį, nepakanka, kad ji būtų tik slapta, – tokios informacijos turėtojas turi turėti verslo privalumą, gamybinio pranašumo, finansinės naudos ir kita. Jeigu reikalavima atlygti nuostolius, tai turi būti vertinama, ar konkurencijos santykių prasme konfidenciali informacija tokį laiką tarpą gali būti laikoma aktuali (naudinga, nepasenusi), t. y. vis dar saugotina kaip vertinga panaudoti, padedanti įgyti konkurencinį pranašumą ar gauti (netiesioginės naudos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-421-695/2015; 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016). UAB „Art Glacio“ buvo įsteigta praėjus pusantui metų po A. S. ir ieškoves darbo santykių pabaigos. Apeliacinės instancijos teismas nevertino, ar A. S. turėtos žinios dirbant pas ieškove vis dar galėjo suteikti konkurencinį pranašumą (ir koki) nuo darbo santykių pabaigos praėjus net pusantui metų.
- 32.3. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos dėl Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punkto aiškinimo bei įrodinėjimo specifikos esant ginčui dėl darbuotojų pervilimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-3-684/2020). Lietuvos Aukščiausiasis Teismas išaiškino, kad nesąžiningos konkurencijos veiksmams paviliojant darbuotojus nustatomi atsižvelgiant į darbuotojų elgesį iki ir po darbo sutarčių nutaikymo, darbo sutarčių nutaikymo priežastis, darbuotojų motyvą įgyti darbuotojų, ar netiesiogiai sudaromos sąlygos. Apeliacinės instancijos teismas nurodė aplinkybių nenustatė, o darbuotojų pervilimo faktą motyvavo tuo, kad A. S. pažeidė susitarimą dėl komercinės paslapties išsaugojimo (neva, nustačius A. S. neteisėtus veiksmus panaudojant komercinę paslaptį sudarančią informaciją, tikėtina, kad ir darbuotojai buvo paviliojami nesąžiningai). Byloje surinktas duomenimis nustatyta, kad vienas iš „perviliotų“ darbuotojų – M. D., išėjęs iš darbo UAB „JCECO Assets“ 2013 m. spalio 14 d., įsidarbino ne UAB „Art Glacio“, tačiau su atsakovais nesusijusioje įmoneje, ir tik joje išdirbs beveik vienerius metus 2014 m. rugpjūčio 20 d. įsidarbino UAB „Art Glacio“. Apeliacinės instancijos teismo aiškinimas, kad ir dėl šio darbuotojo pervilimo yra kalti atsakovai, yra ydingas, nes juo vadovaujantis teigima, kad net ir tuo atveju, jeigu išėjęs iš darbo darbuotojas nutraukia darbo sutartį su ieškove, dirba kitoje bendrovėje ilgą laiką ir tik vėliau įsidarbina pas atsakovą, atsakovai vis tiek gali būti apkaltinti nesąžiningos konkurencijos veiksmams.
- 32.4. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos aiškinant ieškove pareigą tiksliai suformuluoti ieškino pagrindą ir dalyką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-241/2013). Parengiamame teismo posėdyje pirmosios instancijos teisme, atsakovams paprašius išieškauti iš ieškoves rašytinius įrodymus, kuriais atsakovai ketino gintis nuo ieškoves kaltinimų neva nesąžiningai perviliojus darbuotojus, pats ieškoves atstovs pažymėjo, kad ginčas, dėl ko iš darbo pas ieškove išėjo keturi asmenys, yra beprasnis ir nesusijęs su ieškino dalyku. Tuo pagrindu pirmosios instancijos teismas atmetė atsakovų prašymą dėl įrodymų išreikalavimo ir konstatavo, kad šių aplinkybių ieškove neįrodinėjo. Nepaisydamas tuo, ieškove apeliaciname skunde ėmė vėl kaltinti atsakovus nesąžiningai perviliojus jos darbuotojus, o apeliacinės instancijos teismas konstatavo ir atsakovų neteisėtus veiksmus neva nesąžiningai paviliojant kvalifikuotus ieškoves darbuotojus. Tokiu būdu apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo nurodytos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos, t. y. analizavo aplinkybes, kurios nesudarė bylos nagrinėjimo dalyką.
- 32.5. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos dėl įrodinėjimo taisyklių ir įrodymų vertinimo. Nesąžiningos konkurencijos bylose, kuriose ieškovas prašo priteisti negautą pelną iš prekybos su neteisėtai perviliotu klientu, visu pirma turėtų būti nustatoma, kokios priežastys lėmė, kad ieškovas tokį klientą prarado: ar kliento praradimą lėmė būtins atsakovo nesąžiningi veiksmai, ar visiškai kitos su atsakovų veiksmams nesusijusios priežastys. Teismui tokiose bylose turėtų nustatyti, kas suformavo kliento apsisprendimą nutraukti prekybinius ryšius su ieškove: ar tai nulėmė nesąžiningą konkurencinį pranašumą įgytiuo atsakovo vilonės ir pasiūlytos geresnės bendradarbiavimo sąlygos, ar visiškai kitos aplinkybės. Prekybinius santykius su ieškove Vokietijos įmone „Monolith Frost GmbH“ nutraukė dėl kilusio konflikto ir nesutarinių bei dėl šios priežasties atsiraduso noro turėti savarakišką valgomųjų ledų gamybos ir tiekimo grandinę, o ne būti priklausomai nuo nesąžiningai besileigiančių tiekėjų. Teismas netinkamai vertino įrodymus, jis nepagrįstai vadovavosi kaip liudytojų apklauso ieškoves darbuotojų parodymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-353/2005; 2015 m. spalio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-516-695/2015).
- 32.6. Apeliacinės instancijos teismas pažeidė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuluotą bendrąją įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklę (CPK 178 straipsnis), kad įrodinėti privalo tas, kas teigia, o ne tas, kas neigia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-389-687/2020). Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, ieškovei įrodinėti žalavų atsiradimą iš konkrečių tiekėjų liudytojo narodvomis, atsakovai teismui turėtų pateikti įrodymus, kurie patvirtintų, kad ieškove nevykdė prekybos veiklos su tam tikrais žaliavų tiekėjais, atsakovai pateiktai teismui tokių įrodymų objektyviai negalėjo, nes ieškove turi sutartis su tiekėjais, buhalterinės apskaitos dokumentus. Kasacinio teismo išaiškinta, kad asmeniui negali būti priskirta neproporcingai didelės apimties įrodinėjimo našta. Priešingas aiškinimas suponuoja asmens teisę į teisingą teisinį paneigimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. liepos 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-236-969/2019; 2019 m. lapkričio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-359-707/2019).
- 32.7. Nepagrįstai daugeliu atveju apeliacinės instancijos teismas rėmė vien ieškoves paaiškinimais. Pavyzdžiui, apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl termino, už kurį turi būti skaičiuojamas ieškovei priteistas žalos atlyginimas, vadovavosi ieškoves, kurių apeliacinės instancijos teismas įvardijo kaip „savo sritis profesionalę“, paaiškinimais, o ne byloje surinktais ir suinteresuotos bylos šalies paaiškinimus paneigiančiais rašytiniais įrodymais. Be to, būtent vadovaudamasis išskirtinai ieškoves parodymais apeliacinės instancijos teismas konstatavo ir ieškoves gaminotos bei atsakovės šiuo metu trečiajam asmeniui gaminamos produkcijos tapatumą.
- 32.8. Apeliacinės instancijos teismas nesivadovavo Ekspertizės aktu. Kauno apygardos teismas skyrė byloje teismo ekspertizę ieškoves negautam pelnui iš prekybos su Vokietijos įmone „Monolith Frost GmbH“ įvertinti. Teismo ekspertizės akte buvo nustatytas perpus mažesnis žalos dydis, tačiau apeliacinės instancijos teismas vadovavosi ieškoves užsakymų atlyginimų tyrimą atlikusio bei ieškoves pasirinkto specialisto išvadomis. Apeliacinės instancijos teismas savo pasirinkimą vadovavosi UAB „Forensic and Investigation Services“ ekspertinio tyrimo išvadomis motyvavo tuo, jog atsakovai nepateikė esminę reikšmę turinčių argumentų ar įrodymų, kurie keltų pagrįstą abejonę (ar jas paneigtų) dėl ieškoves pateikto privataus specialisto išvadų pagrįstumo. Šie išaiškinimai neatitinka Lietuvos Aukščiausiojo Teismo vertinimo, kad ekspertizės aktas turi didesnę įrodomąją vertę, todėl teismo pasirinkimas juo nesivadovauti turi būti tinkamai argumentuotas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-87-969/2020).
33. Atsakovas A. S. kasaciniu skundu prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą, palikti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
- 33.1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai vertino komercinę paslaptį. Remiantis susitarimu dėl komercinės paslapties išsaugojimo, A. S. po dvejų metų nuo darbo santykių pabaigos įsipareigojo neatkelsi ir nenaudoti žinių apie esamus ir potencialius įmonės klientus ir partnerius; konkrečias atliekamų darbų ir patarimų gavimą, konkretūs gamybos procese naudojamų komponentų kilmę; ruošiamas ir esamas sutartis, susitarimai, sutartys; neatkelsi darbuotojų asmens duomenų ir darbo užmokesčio. Tačiau ieškove negali tiksliai įvardyti, kokia konkrečiai informacija yra ieškoves komercinė paslaptis ar juo labiau kokia ieškoves komercinė

paslaptį sudaranti informacija buvo panaudota atsakovų. Šiuo atveju nors kaip konfidenciali informacija galėjo ir gali būti saugoma plataus turinio informacija, vis dėlto, sprendžiant atsakomybės už komercinės paslapties neteisėtą panaudojimą klausimus, pirma, turi būti tiksliai identifikuojama informacija, kuri buvo panaudota konkrečiu atveju, antra, kiekvieną kartą turi būti nustatyta, ar konkreti informacija atitinka saugomos konfidencialios informacijos ir komercinės paslapties reikalavimus, t. y. yra slapta (nevieša), dėl slaptumo turi komercinę vertę ir turi būti protingsios informacijos savininko pastangos šiai informacijai išsaugoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-326/2012](#); 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-447/2014; 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#)). Ieškovė apsiribojo, nurodymada, kad atsakovai panaudojo jos įvardytą informaciją; įrodymų dėl to, kad ši informacija atitinka reikalavimus, keliamus komercinės paslapties, netekė. Teismas, abstrakčiai įvardydamas ieškovės komercinę informaciją, šios informacijos atitikties pirmiau įvardintiems reikalavimams taip pat nevertino, tuo, be kita ko, pažeisdamas [CPK 185](#) straipsnyje nustatytus įrodymų vertinimo reikalavimus.

33.2. Apeliacinės instancijos teismas sprendime komercinę paslaptį įvardijama informacija yra keliamų reikalavimų neatitinka. Pirmiausia, informacija yra ieškovės partnerius, sudarytas sutartis, tarp jų informacija apie žaliavų tiekėjus, iš kurių pagal sudarytas sutartis buvo įsigijami konkretūs ingredientai gaminiams valgomųjų ledų produkcijai, šių žaliavų kainos yra viešai prieinama informacija, nes ledai pagal savo sudėtį yra nesudėtingas produktas, o jų gamybai naudojami tokios žaliavos kaip pienas, cukrus ir riebalai. Tokio pobūdžio žaliavos ir rinką tiekia ribotas kiekis gamintojų, siūlydami konkurencingas, nuolat koreguojamas kainas, kurios yra viešai prieinamos. Ledų sudėtis yra visiškos žinoma ir atskleidžiama ant kiekvieno produkto pakuočių. Taigi lenkiamą reikšmę gaminant ledus turi ne sudėtinės dalys ir jų kainos, o ledų gamybos receptūra ir technologija. Ieškovė bylos nagrinėjimo metu nesirėmė savo techninės informacijos, tarp jos – ledų receptūras, komercinės paslapties, panaudojimu, o iš bylos esančių įrodymų matyti, kad A. S. ieškovės ledų receptūras naudojo – ledai gaminami pagal kito atsakovo užsakymu sukurta receptūra ir technologija. Taigi teismo sprendime kaip komercinė paslaptis įvardyta informacija apie žaliavų tiekėjus ir kainas pirmiausia neatitinka slaptumo reikalavimo. Be to, tokio pobūdžio verslo informacija nuolat kinta, todėl greitai netenka savo aktualumo. Dėl lengvo prieinamumo ir trumpalaikis tokia informacija negali suteikti konkurencinio pranašumo ir neturi komercinės vertės. Byloje taip pat nėra duomenų apie tai, kad ieškovė ėmėsi protingų pastangų tokios informacijos slaptumui išsaugoti.

33.3. Teismas komercinę paslaptį pripažino informacija, susijusia su produkcijos gamybos pagal trečiojo asmens užsakymą organizavimu, t. y. informacija apie reikalingą specifinę įrangą, jos pritaikymą gaminti konkrečią produkciją, gamybinio cecho suprojektavimą, trečiajam asmeniui gaminamų ledų sąvokimą, trečiajam asmeniui gamintų ledų sudėtį, trečiojo asmens poreikius. Ši informacija yra neatsiejama nuo A. S. patirties, įgūdžių, gebėjimų ir žinių, todėl nėra laikoma komercinė paslaptimi ir negali būti saugoma konfidencialumo režimu pasibaigus darbo santykiams. Kasacinis teismas, pasisakydamas dėl tokios informacijos, yra nurodęs, kad išskiriama informacija, kurią įmonės darbuotojai turi laikyti konfidencialia, tačiau tokia informacija, kai su ja yra susipažįstama, tampa neatsiejama jų gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi (pvz., įmonėje taikoma geroji praktika, vadovų metodai, darbo su klientais metodai, derybų vedimo būdai ir kt.). Todėl darbuotojai privalo laikytis pareigos saugoti tokio pobūdžio informaciją tik tol, kol dirba įmonėje, kurioje ją sužinojo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#)). Tokio pobūdžio informacija atskiriama nuo informacijos, kuri gali būti saugoma pasibaigus darbo santykiams, siekiant apriboti darbdavio galimybę konfidencialumo susitarimais riboti darbuotojų darbą tiek pasibaigus darbo santykiams, A. S., per ilgalaikį darbo praktiką ledų gamybos sektoriuje turėdamas atitinkamas srities inžinerijos ir technologinio žinių, taip pat įgimtąs gamybinės patirties (kuria įgijo ne dirbdamas pas ieškovę, o iš ilgalaikio darbo santykių (duomenys neskelbtini)), savo turimas žinias naudojio tolesnei savo darbine veiklai. Atitinkamai naudodamas šias žinias galėtų parinkti tinkamą ir trečiojo asmens poreikius atitinkantią ledų gamybos įrangą, ją pritaikyti, suprojektuoti gamybinį cephą. Be to, vertinant, ar darbuotojų žinių panaudojimas nagrinėjamu atveju gali būti laikomas komercinės paslapties panaudojimu, turi būti atsižvelgta į papildomus kriterijus: į 25 metus trukusius A. S. darbo santykius faktiškai tie patiejo įmonėje, o tai reiskia, kad didžioji dalis atsakovo dirbant gautos informacijos tapo jo žinių dalimi; į tai, kad informacija, įskaitant informaciją, susijusią su trečiojo asmens, atsakovo gavo dar darbo (duomenys neskelbtini) metu; į tai, kad atsakovas iešio iš darbo pas ieškovę pats, darbo santykius UAB „Art Glacio“ pradėjo praėjus pusantrai metų po darbo santykių ieškovės bendrovėje pabaigos; į tai, kad byloje nėra duomenų, jog A. S. būtų gavęs ar rinkęs ieškovei priklausančią informaciją nesąžiningu ar darbdavės neleidžiamu būdu; į tai, kad ieškovė ir teismo nurodoma panaudota informacija yra verslo informacija, kurios vertė sparčiai mažėja su laiku; ir į tai, kad ginčo informacija yra svarbi norint A. S. likti ledų gamybos rinkoje, o ribojant tokios informacijos panaudojimą A. S. būtų draudžiama neribotai laiką dirbti ledų gamybos srityje. Taigi negali būti laikoma, kad teismo sprendime komercinę paslaptį įvardyta informacija laikytina komercine paslaptimi.

33.4. Atsakovas dėl ginčo informacijos panaudojimo pažymi, jog konfidencialios informacijos ir komercinių paslaptų teisinės apsaugos institutas yra skirtas įvairaus pobūdžio vertingai komercinei informacijai apsaugoti, tačiau kitaip nei, pavyzdžiui, patentinė apsauga, tokios informacijos turėtoji nesuteikia šimtins teisės šią informaciją naudoti. Tai reiskia, kad kiti subjektais taip pat teisėtai disponuoja tokia informacija, jis yra apribojami gali ją naudoti, įskaitant jos perdavimą ar net paskelbimą, ir tokie veiksmai negali būti laikomi neteisėtu komercinės paslapties panaudojimu ([CPK 1.116 straipsnio 3 dalis](#); šiuo metu galiojantis Lietuvos Respublikos komercinių paslaptų teisinės apsaugos įstatymo 3 straipsnis). Nagrinėjamoje byloje įsudarė tokia situacija, kai, pablogėjus bendradarbiavimui santykiams su ieškove, trečiasis asmuo savo gamybos poreikiams tenkinti įsteigė ledų gamybos įmonę ir į ją perdavė savo paties turinį verslo ir techninę informaciją apie jam reikalingą ledų sudėtį ir skonio sąlygas, ledų kiekio poreikius, sąvokimą. Taigi informacijos, susijusios su trečiojo asmens gamybos organizavimu, panaudojimas UAB „Art Glacio“ veikloje negali būti laikomas neteisėtu, nes tokie veiksmai nepatenka į konfidencialios ar komercinės paslapties apsaugos turinį.

33.5. Apeliacinės instancijos teismas sutapatinio konfidencialios informacijos apsaugos susitarimą su nekonkuravimo susitarimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#)). Ieškovė ir atsakovas nebuvo sudarę nekonkuravimo susitarimo, pagal kurį atsakovas būtų įsipareigojęs nevykdyti konkuruojančių veiklos. Teismui pateiktus tokių platur komercinės paslapties ir jos neteisėtą panaudojimo aiškinimą galima teigti, jog be teismo pagindo yra apribojama atsakovo teisė laisvai pasirinkti darbą ir verslą. Pačiai aiškinamas konfidencialumo įsipareigojimas nulemia konfidencialumo susitarimo sutapatinimą su nekonkuravimo susitarimu, o tai prieštarauja įstatymo ir teismų praktikos reikalavimams, kurie leidžia nekonkuravimo susitarimus, tik jei jie yra terminuoti bei atlyginantini ir gali lemti neteisėtą konstitucinės asmens teisės laisvai pasirinkti darbą ir verslą pažeidimą.

33.6. Atsakovo, kaip fizinio asmens, veiksmams negali būti pripažinti nesąžiningos konkurencijos veiksmais Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punkto prasme (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-5-684/2020). Atsakovas savarankiškos veiklos nevykdė ir veikė išskirtinai kaip darbuotojas, todėl jis negali būti laikomas konkuruojančiu subjektu ieškovės atžvilgiu ir pripažintas atliekęs neteisėtus veiksmus, nustatytus Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punkte. Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punktą gali būti taikomas tik tada, kai yra visi nesąžiningos konkurencijos veiksmus kvalifikuojantys kriterijai: pirma, egzistuoja konkurencijos santykis tarp verslo ar profesinės veiklos užsmačinių subjektų; antra, atitinkami konkurento veiksmams nėra sąžiningi, t. y. atlikti turint tikslą konkuruoti nesąžiningai; trečia, šie veiksmai gali pakenkti (ar pakenkė) konkurento tikinei veiklai, jo gebėjimui konkuruoti tam tikroje rinkoje (tam tikrame ūkio sektoriuje) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-5-684/2020](#)). Vien tik konkuruojančio subjekto įsteigimas *per se* (savaimė) nėra neteisėta veikla (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-326/2012). Tik faktas, kad darbuotojas nutraukė darbo santykius vienoje įmonėje ir įsidarbino konkuruojančioje, nėra pagrindas daryti išvadą dėl nesąžiningos konkurencijos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-472/2011). Darbuotojų darbo santykių su ieškove nutikimo ir įsidarbinimo UAB „Art Glacio“ aplinkybės neleidžia daryti pagrįstos išvados dėl UAB „Art Glacio“ veiksmų nesąžiningumo: M. D., A. K., D. K. ir M. O., kurie iki darbo santykių su ieškove buvo ilgalaikiai UAB „Kraitėnė“ darbuotojai, sprendimus nutraukti darbo santykius su ieškove priėmė savoinciatyvia, nes jų netekimo darbo sąlygos, atmosfera, požiūris į darbuotojų bendrovėje, be to, net ir vertinant laiko požiūriu, darbuotojų darbo santykių pradžia UAB „Art Glacio“ siejama su skirtingais laikotarpiais. Darbuotojų judėjimas yra natūralus reiškinys darbo rinkoje. Be to, nesąžiningos konkurencijos veiksmams siejami su tuo, kad konkurentas po darbuotojų perėjimo įgyja konkurencinio pranašumo. Tai, kad dėl perėjusių darbuotojų UAB „Art Glacio“ neigio konkurencinio pranašumo, rodo darbuotojų skaičius – iešio tik keturi ieškovės darbuotojai, perėjusių dirbti darbuotojų kvalifikacija.

33.7. Teismas netinkamai taikė priešžastinį ryšį tarp neteisėtų veiksmų ir padarytos žalos reglamentuojančias [CK 6.247](#) straipsnio nuostatas. Kasacinis teismas yra pažymėjęs, kad neteisėtas pasinaudojimas komercine paslaptimi sudarantis duomenimis turėtų būti atsiradusių neigiamų padarinių (kliento netekimo) priežastis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-317-916/2015). Nagrinėjami atveju ieškovės tariamai patirta žala yra siejama išskirtinai su tuo, kad trečiasis asmuo nutraukė su ieškove bendradarbiavimą, tačiau jis bendradarbiavimą nutraukė, nes jo, kaip užsakovo, netenkino ieškovės elgesys. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas civilinėje byloje [Nr. e3K-3-429-701/2017](#) yra išnagrinėjęs ginčą dėl bendradarbiavimo santykių tarp ieškovės ir trečiojo asmens. Teismas, nagrinėdamas ieškovės ir trečiojo asmens bendradarbiavimo aplinkybes, iš esmės pripažino, kad jų nesąsė įsipareigojimai dėl produkcijos užsakymų periodiškumą, užsakymų apimtis ar trečiojo asmens įsipareigojimo apibrėžtu periodu nuolat pirkti produkciją. Šalys nebuvo sudariusios nei terminuotus, nei neterminuotus bendradarbiavimo sutartis, jos neturėjo sudarytų gamybos planų ir nedarėdavo dėl išankstinio užsakymų. Todėl ieškovė, žinodama savo santykių su trečiojo asmens ypatumus, negalėjo turėti pagrįsto lūkesčio palaikyti ilgalaikius ir nerutuliškus bendradarbiavimo santykius su trečiojo asmens. Be to, net ir laikantis pozicijos, kad ieškovės pajamų netekimas siejamas su UAB „Art Glacio“ atsiradimu ir vykdyma veikla, šis pajamų netekimas nei tiesioginis, nei netiesioginis priešžastinis ryšius nėra susijęs su atsakovo darbo santykių metu gautos ir turėtos informacijos panaudojimu. Susitarimas dėl komercinės paslapties išsaugojimo neapėmė atsakovo veiklos, vykdomos praėjus daugiau kaip dvejiems metams nuo darbo santykių pabaigos, ieškovės turėta informacija buvo mažareikšmė ir trumpalaikio galiojimo, ieškovės pajamų netekimas numatomumo ir laiko požiūriu pernelyg nutolęs nuo atsakovo įsipareigojimų pagal susitarimą dėl komercinių paslapties išsaugojimo.

33.8. Apeliacinės instancijos teismas, priteisdamas negautas pajamas už 21 mėnesį, netinkamai taikė [CK 6.249](#) straipsnį. Byloje nenustatyta, kad tarp ieškovės ir jos klientų buvo sudarytos ilgalaikio bendradarbiavimo sutartys, todėl nėra pagrindo teigti, jog visi klientai būtų ir toliau naudojęsi ieškovės paslaugomis vienerių metų laikotarpį, už kurį prašoma atlygti būsimą žalą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-309-313/2018). Ieškovės ir trečiojo asmens pasirašyta 2011 m. sausio 28 d. bendradarbiavimo sutartis baigė galioti 2011 m. gruodžio 31 d. Taigi nuo 2012 m. sausio 1 d. ieškovės ir trečiojo asmens bendradarbiavimas tęsėsi nesudarius bendradarbiavimo sutarties, o trečiasis asmuo valgomuosius ledus iš ieškovės pirkdavo pagal kiekvieną kartą derinamus atskirus užsakymus. Trečiasis asmuo neturėjo ilgalaikio įsipareigojimo pirkti valgomuosius ledus iš ieškovės, nebuvo nustatytas minimalus jų kiekis. Be to, 2013 m. liepos 1 d. trečiasis asmuo buvo nusprendęs nutraukti bendradarbiavimą su ieškove ir ieškoti kitų ledų gamybos alternatyvų (arba ledus gaminti pas kitą gamintoją, arba atidaryti naują ledų fabriką). Taigi negalima teigti, jog ieškovės pajamos iš trečiojo asmens produkcijos užsakymų buvo nustatytos iš anksto ir ji galėjo pagrįstai tikėtis jų gauti net 21 mėnesį.

33.9. Teismas, priteisdamas ieškovei žalą atlyginimą už 21 mėnesį negautas pajamas, padarė esminį įrodymų vertinimo taisyklių pažeidimą. Byloje esantys įrodymai negali būti laikomi pakankamais tam, kad susiformuotų vidinis teismo įsitikinimas, grindžiamas visapusišku ir objektyviu reikšmingų bylos aplinkybių išnagrinėjimu, kad laikotarpis, už kurį ieškovė negavo pajamų dėl neteisėtų atsakovo veiksmų, yra 21 mėnuo. Byloje yra pateikti du ekspertiniai vertinimai dėl ieškovės tariamai negautų pajamų atitinkamais laikotarpiais, tačiau nei viename iš jų nėra pasakyta dėl periodo, už kurį priteisiamas negautas pajamas. Kitų įrodymų, kurie patvirtintų, kad, nesant komercinės paslapties panaudojimo, ledų gamyba būtų pradėta ne anksčiau kaip 2016 m. vasario mėn., nėra. Taigi ši teismo išvada yra nepagrįsta objektyviais įrodymais. Teismas, priimdamas sprendimą, pažeidė ne tik [CPK 178](#) ir 185 straipsnius nuostatas, bet ir teisę į teisingą teismą bei teisingą bylos išnagrinėjimą.

34. Trečiasis asmuo Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“ kasaciniu skundu prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą, palikti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei priestibi bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

34.1. Lietuvos apeliaciniam teisme atskirai skundą dėl Kauno apygardos teismo 2015 m. gruodžio 14 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e2-1644-527/2015 dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nagrinėjo teisėjas V. V. Minėtas teisėjas taip pat dalyvavo Lietuvos apeliacinio teismo kolegijoje, 2020 m. balandžio 21 d. priėmusioje sprendimą. 2017 m. lapkričio 14 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2-620-798/2017 buvo iš dalies paliktas galioti Kauno apygardos teismo 2016 m. gruodžio 23 d. sprendimas civilinėje byloje Nr. e2-687-173/2016. Dals sprendimo, priimto Kauno apygardos teismo 2016 m. gruodžio 23 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-687-173/2016, įsteisėjo, todėl prašoma įvertinti, ar sudarant kolegiją ir paskiriant teisėją V. V. nebuvo pažeistos [CPK 71](#) straipsnio nuostatos ir sprendimą priėmė teisios sudėtis teisės.

34.2. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo suformuotos teismų praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016). Tam, kad informacija sudarytų komercinę paslaptį, nepakanka, kad ji būtų tik slapta, tokios informacijos turėtojas turi turėti verslo privalumą, gamybinio pranašumo, finansinės naudos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016; 2018 m. sausio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-13-378/2018](#)). Pagal iki šio formuotą teismų praktiką, pirmiausia nustatoma, ar tam tikra informacija atitinka slaptumą, vėgvingumą ir saugojimo kriterijus, po to tikrinama, ar tokia informacija suteikė ją gavusiam asmeniui konkurencinį pranašumą – esant tokių aplinkybių visumai konstatuojama, kad toks konkurencinis pranašumas yra neteisėtas ir šio tokio neteisėto konkurencinio pranašumo gali būti kildinamas reikalavimas atlygti žalą. Žalos apskaičiavimą laikotarpis taip pat yra siejamas su laiko momentu, kurio turėta informacija suteikia komercinį pranašumą. Byloje teismas konstatavo komercinės paslapties buvimą faktą, mechanškai pasiremdamas susitarimo dėl komercinės paslapties išsaugojimo sudarymo faktu ir tekstu. Pagal teismų praktiką, komercinės paslapties savininkas privalo užtikrinti, kad asmenims, kurių atliekamos funkcijos reikalauja susipažinti su komercine paslaptimi sudarant informaciją, bus suformuotas nedviprasmiškas suvokimas, kad atitinkami duomenys yra įmonės komercinė paslaptis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-6-706/2016](#)).

34.3. Klausimų dėl ieškovės informacijos konfidencialumo yra išspręsdęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, 2017 m. gruodžio 8 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-429-701/2017 pasisakydamas dėl ieškovės prašymo pripažinti bylos medžiagą konfidencialia. Ieškovė teigė, kad byloje buvo pateikti dokumentai, kuriuose esanti informacija sudaro komercinę ieškovės paslaptį, tačiau Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad ieškovė nepagrindė, kodėl konkreti šiose dokumentuose pateikta informacija saugotina, ar ši informacija atitinka saugotinos informacijos reikalavimus būtent nagrinėjant ginčą teisme, tad nepripažino duomenų, kurie patvirtintų, kad ji ėmėsi pastangų, jog tokia informacija būtų apsaugota. Lietuvos Aukščiausiajam Teismui pripažinus, kad ieškovės su trečiojo asmens uduaryta sutartis, bendradarbiavimo sąlygos, atitinkamųjų temai, produkcijos užsakymo kiekis, sąskaitose faktūros nurodytos produkcijos kainos, tiekėjai, ingredientai, užsakymai, kiekis, t. y. ta informacija, kurią kaip komercinę paslaptį nurodė ieškovė, nesudaro komercinės paslapties, nėra pagrindo kilti atsakovui atsakomybei už ieškovės komercinės paslapties atskleidimą.

34.4. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo suformuotos teismų praktikos dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų pervilijant darbuotojus. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje nurodoma, kad nesąžiningos konkurencijos veiksmams pervilijant darbuotojus nustatomi atsižvelgiant į darbuotojų elgesį iki ir po darbo sutarčių nutraukimo, darbo sutarčių nutraukimo priežastis, darbuotojų motyvą dirbti buvusioje ir naujoje darbovietėje. Kasacinis teismas yra išaiškines, kad darbo sutarties šalių ketinimai gali būti nustatyti pagal tai, kaip šalys elgėsi iki ir po sutarčių nutraukimo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-472/2011; 2018 m. gruodžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-429-701/2018). Apeliacinės instancijos teismas nenustatė aplinkybių, kurios patvirtintų darbuotojų viliojimą dirbti pas atsakovą UAB „Art Glacio“. Pateikiami apibendrinimai, jog labiau tikėtina, kad darbuotojai buvo viliojami, prieštariau bylos surinktiems liudytojų parodymams, patvirtintiems tiek apsisprendimui nedirbti pas ieškovę, tiek savanoriškai apsisprendimui rinktis kitą darbdavį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-326/2012](#)). Ieškovės darbuotojai, sužinoję apie įmonę, kurios veikla atitinka ieškovės veiklą ir kurioje gali gauti turimą kvalifikaciją atitinkantį darbą, rinkosi darbą UAB „Art Glacio“. Darbuotojai yra laisvi keisti darbovietę, ieškoti palankesnių darbo ir apmokėjimo sąlygų, todėl negali būti reikalaujama pagrįsti apsisprendimą keisti darbdavį. Naujo darbdavio atsiradimas visada yra galimybė darbuotojams gauti geresnes darbo sąlygas. Ieškovės veikla nesutruki nei 2012 m. išėjus iš darbo ketunams darbuotojams, nei 2013 m. pasitraukus gamybos vadovui A. S., o tai liudija, kad ieškovė darbuotojų įėjimas nepadarė žalos. Ieškovės reikalavimas yra siejamas su noru riboti galimybę darbuotojams užimti teisioginę profesinę veiklą, t. y. nekonkuruoti, tačiau tokių įsipareigojimų darbuotojai nebuvo sudarę.

34.5. Trečiasis asmuo pateikė paaiškinimus ir šaltinius įrodymus, kad atsisakė bendradarbiuoti su ieškove šimtini dalį to, jog ji veikė nesąžiningai ir tiekė produkciją trečiojo asmens konkurentams bei trečiojo asmens reikalavimų atsisakė šiuos nesąžiningus veiksmus nutraukti. Be to, ieškovė nesąžiningai naudojo savo produkciją žymėti trečiajam asmeniui priklausančią pakuočę. Todėl teismas negalėjo į šias aplinkybes neatsižvelgti. Taigi teismas nukrypo nuo suformuotos teismų praktikos dėl įrodinėjimo taisyklių taikymo. Teismas nustatė, jog su trečiojo asmens uduaryta 2011 m. sausio 28 d. bendradarbiavimo sutartis galiojo iki 2011 m. gruodžio 31 d., o toliau trečiasis asmuo neturėjo įsipareigojimų ieškovei ir prekes pirkė pagal atskirus užsakymus, todėl ieškovė negalėjo turėti jokių lūkesčių, jog trečiasis asmuo pirs ieškovės gaminamą produkciją nesudaręs sutarties ir neprisėmęs ilgalaikių įsipareigojimų.

34.6. Apeliacinės instancijos teismas nukrypo nuo suformuotos teismų praktikos dėl žalos apskaičiavimo standarto taikymo. Žalos apskaičiavimo laikotarpis yra vertinamoji sąvoka, siejama su byloje įrodinėtiniu faktu, kokiu momentu atsakovo turima informacija vis dar suteikė jam neteisėtą komercinį pranašumą. Teismo sprendime žalos atlyginimo laikotarpio skaičiavimas buvo susietas su komercinės paslapties apsaugos galiojimo laikotarpio, tokiu būdu nukrypstant nuo teismų suformuotos praktikos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-7-238-378/2018](#)).

34.7. Trečiasis asmuo konfliktavo su ieškove, reikė ieškovei pretenzijas dėl jos nesąžiningo elgesio, trečiojo asmens atstovas susirado A. S., kai šis jau seniai nebedirbo pas ieškovę, ir pasiūlė jam įsteigti ledų gamybos įmonę, taip pat finansavo naujos įmonės įsteigimą ir veiklą, be trečiojo asmens investicijų ledų gamyba nebūtų prasidėjusi. Trečiasis asmuo nėra sudaręs su ieškove susitarimų dėl nekonkuravimo ir yra kaip vis dar užimti konkuruojančia veikla tiek, kiek nepažeidžia bendrųjų Konkurencijos įstatymo nuostatų. Trečiojo asmens atstovams galėtų būti kildinama šimtini dalis.

34.8. Jei būtų nustatyta, kad A. S. neišsaugojo komercinės paslapties, reikšmingas taptų klausimas, ar ieškovė buvo komercinės paslapties savininkė (valdytoja). A. S. pagal susitarimą su ieškove dėl komercinės paslapties išsaugojimo įsipareigojo saugoti tą komercinę paslaptį, kuri jam tapo žinoma dėl jo darbo pas ieškovę. Tačiau A. S. pradėjo dirbti ledų gamybos srityje nuo 1999 m. sudarydamas darbo sutartį su (duomenys neskelbtini). Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“ bendradarbiavo su UAB „Kraitėnė“ taip pat pradėjo nuo 1999 m. Taigi A. S. savo ledų gamybos, bendradarbiavimo su trečiojo asmens ir su žaliavų tiekėjais patirtį įgijo nuo 1999 m. dirbdamas (duomenys neskelbtini), o ne pas ieškovę. Ieškovė įsigijo UAB „Kraitėnė“ turta 2011 m. UAB „Kraitėnė“ bankrutavo. Ieškovė neigio iš bankrutuojančios įmonės kokių turinio vertę (nuosavybės objektą), kurį būtų galima įvardyti kaip nuosavybės objektą, atitinkantį komercinės paslapties požymius. Ieškovė 2011 m. įsigijs bankrutavusios UAB „Kraitėnė“ turta, A. S. buvo pakviestas sudaryti su ieškove darbo sutartį. Po darbo sutarties sudarymo A. S. dirbo su tais pačiais žaliavų tiekėjais, su tuo pačiu užsakovu, toliau organizuodamas ledų gamybą, tačiau ir toliau vykdė tą pačią veiklą, kokia užėmė dirbdamas (duomenys neskelbtini). Ieškovė byloje nepateikė duomenų, kad ji investavo lėšų, plesdama A. S. turimą informaciją apie valgomųjų ledų gamybos organizavimą. Taigi byloje nėra įrodymų, kad informacija, kuria disponavo A. S., atitinka komercinės paslapties

požymius, kad ieškovė gali būti pagrįstai laikoma tokios informacijos savininke – asmeniu, investavusiu į tokios informacijos sukūrimą ar kitokių būdų ją įsigijusiu, ar informacijos valdytoja, valdančia šią informaciją kitais teisėtais pagrindais. Priešingai, galima teigti, kad būtent A. S., daugiau negu dešimt metų organizavęs laidų gamybą (duomenys neskelbtini), panaudojo šią informaciją, dirbdamas pas ieškovę, bet nuo jo informacija netapo ieškovės nuosavyne. Pagal susitarimą dėl komercinės paslapties išsaugojimo A. S. įsipareigojo saugoti tik tą komercinę paslaptį, kuri jam tapo žinoma dėl jo darbo pas ieškovę. Jeigu ieškovė nėra A. S. turėtis informacijos savininke ar valdytoja, nes A. S. jau turėjo tą informaciją, kuri byloje įvardyta komercine paslaptimi, pradėdamas dirbti pas ieškovę, ir jeigu ieškovė neinvestavo į tokios informacijos sukūrimą, tobulinimą ar įsigijimą ir nepatyrė dėl to jokių sąnaudų, tai ji neturi pagrindo reikšti ieškinio dėl žalos atlyginimo.

- 34.9. Neteisinga sureikšminti darbdavio interesus ir ignoruoti darbuotojo teisę konkuruoti su buvusiu darbdaviu. Apeliacinės instancijos teismas paneigė A. S. teisę užsiimti veikla, kurią jis išmāno geriausiai, o kartu ir tiek trečiojo asmens, tiek naujai įsteigto asmenies UAB „Art Glacio“ teisę vykdyti konkurencinę veiklą Lietuvoje. Tai, kad buvęs darbdavys praranda klientą ar klientus, o jo konkuruojamą sąlygos pablogėja, yra konkurencijos pasekmė. Teismų praktika neturėtų formuotis ta linkme, kai darbuotojo perėjimas dirbti į konkuruojantį tūio subjektą ir dalies klientų perėjimas savaime laikomas įrodymu, jog darbuotojas panaudojo komercinę paslaptį, nes tokiu būdu pareiga saugoti darbdavio komercinės paslapties virstų nekonkuruojamų pareiga.
- 34.10. Lietuvoje įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslaptčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo, Komercinių paslaptčių teisinis apsaugos įstatymas (nuo 2018 m. birželio 1 d.) įtvirtina nuostatas, nurodanti darbuotojų galimybę naudotis įprastomis jų darbo aplinkybėmis sąžiningai įgyta patirtimi ir gebėjimais. Tai reiškia, kad darbuotojas gali remtis žiniomis, kurias įgavo darbo santykių su buvusiu darbdaviu metu, jeigu tos žinios įgytos sąžiningai. Teismai turėtų atsižvelgti į šį reglamentavimą ir darbuotojo veiksmų teisėtumą ar neteisėtumą vertintinas turėtų neapsiriboti analize, ar informaciją darbdavys laiko komercine paslaptimi, bet kartu apinti ir vertinimą, ar darbuotojas šią informaciją gavo sąžiningai ar nesąžiningai. Turi būti nustatomi veiksmai, kurie gali būti pripažįstami neteisėtais ir kuriuos atlikus kiltų darbuotojo atsakomybė.
35. Atsakovas A. S. prisidėjimu prie kasacinių skundų prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą, palikti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
36. Atsakovė UAB „Art Glacio“ prisidėjimu prie A. S. kasacinio skundo prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą, palikti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei priteisti patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
37. Atsakovė UAB „Art Glacio“ prisidėjimu prie Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ kasacinio skundo prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą, palikti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei priteisti patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
38. Ieškovė atsiliepiama UAB „Art Glacio“ ir A. S. kasacinius skundus prašo nepridėti prie bylos medžiagos R. B. 2020 m. gegužės 11 d. teisinės išvados dėl teisės normų, susijusių su komercinių paslaptčių apsauga, taikymo. Tuo atveju, jei R. B. 2020 m. gegužės 11 d. teisinė išvada būtų pridėta prie bylos, prašoma pridėti ir ieškovės teikiamus rašytinius paaiškinimus. Atsiliepiame į kasacinių skundų prašoma netenkinti UAB „Art Glacio“ ir A. S. kasacinių skundų, Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą palikti nepakeistą bei priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepiame į kasacinių skundų grindžiamas šias argumentais:
- 38.1. Kasaciniame skunde keltami ne teisės klausimai, o siekiama pakartotinio faktų ištyrimo, kuris kasaciniame procese yra draudžiamas ([CPK 353 straipsnio](#) 1 dalis), be to, klaidingai nurodo byloje nustatytas reikšmingas faktinės aplinkybės.
- 38.2. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė [CK 1.116](#) straipsnį, Konkurencijos įstatymo 15 straipsnį dėl komercinių paslaptčių teisinės apsaugos bei nenukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos teisės aiškinimo ir taikymo praktikos. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė, kad ieškovės informacija apie trečiąjį asmenį, t. y. informacija apie atliekamus darbus, apimtį, gaminius, ingredientus, nuo kurių priklauso gaminių valymųjų lėdų skonis, technologinė receptūra, konkrečiai produkcijai gaminti reikalingą įrangą, produkcijos savikainą, taikomą kainodarą, konkrečias gamybos procese naudojamų komponentų kaitas, tiekėjus, žaliavų kainas ir savikainas, sudarytas sutartis ir jų sąlygas, susitarimus atitinka komercinei paslaptčiai keliamas reikalavimas. Teismas netaikei plectiamoji komercinės paslapties turinio vertinimo ir tinkamai kvalifikavo komercinę paslaptį sudarančią informaciją. Ieškovės nurodyta informacija buvo nežinoma tretiesiems asmenims, turėjo vertę, ieškovė ėmėsi protingų pastangų šiai informacijai apsaugoti.
- 38.3. Netinkamai aiškina susitarimo dėl komercinės paslapties apsaugos esmę. Šis aiškinimas prieštarauja Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikai, pagal kurią komercinių paslaptčių sąrašas apskritai nėra privalomas.
- 38.4. Šalys atskleidė ir panaudojo ne A. S. įgūdžius, gebėjimus ir žinias, o ieškovės komercinę paslaptį sudarančią konfidencialią informaciją. Informacija apie produkcijos gamybos trečiąjam asmeniui organizavimą, įrangos pritaikymą gaminti konkrečią trečiojo asmens produkciją, šių gaminių savikainą, sudėtį (receptūrą) bei trečiojo asmens poreikis yra konfidenciali, specifinė, sukuria konkurencinį pranašumą, todėl negali būti pripažįstama kaip darbuotojo žinių, gebėjimų ar patirties dalis. A. S. neteisėtai atskleidė ir panaudojo ieškovės komercinę paslaptį, o UAB „Art Glacio“ šia informacija neteisėtai pasinaudojo. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nusprendė, jog nesąžiningos konkurencijos veiksmai buvo ne atitinkami, o nulenti šalių nesąžiningų bei neteisėtų veiksmų visumos.
- 38.5. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė ir aiškino Konkurencijos įstatymo ir [CK](#) teisės normas bei pagrįstai nusprendė, jog pareiga saugoti komercinę paslaptį nelemia pareigos nekonkuruoti, tačiau nagrinėjamu atveju atsakovų konkuruojimas nebuvo vykdomas sąžiningai, nes buvo panaudotos buvusio darbdavio komercinės paslaptys.
- 38.6. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai taikė ir aiškino Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punktą bei pagrįstai nusprendė, jog UAB „Art Glacio“ perviliojo ieškovės darbuotojus ir taip atliko nesąžiningos konkurencijos veiksmus. Ieškiniui nebuvo prašoma atskirti priteisti iš atsakovų žalos, atsiradusios dėl nesąžiningų veiksmų, perviliojant ieškovės darbuotojus, atlyginimo, tačiau darbuotojų perviliojimo faktas svarbus sprendžiant dėl atliktų neteisėtų nesąžiningos konkurencijos veiksmų. Darbuotojų perviliojimo faktas yra tik viena iš atsakovų neteisėtų veiksmų sudedamųjų dalių, kuri patvirtina, kad atlikti nesąžiningos konkurencijos veiksmai (pačiąja prasme) nesukuria atitiktinumo įspūdžio, o rodo kryptingą ir sistemingą neteisėtų veiksmų atlikimą.
- 38.7. Egzistuoja priežastinis ryšys tarp atsakovų atliktų neteisėtų veiksmų ir ieškovės kilusios žalos. Argumentai, jog priežastinis ryšys neegzistuoja, nes trečiasis asmuo nutraukė bendradarbiavimą su ieškovė dėl tariamai kilusio konflikto ir tariamų ieškovės tarpininkų veiksmų, yra faktas, o ne teisės klausimas. Bylos duomenys patvirtina, kad UAB „Art Glacio“ padarė lyg trečiąjam asmeniui gamybą, drastiškai kriti ieškovė trečiojo asmens teikiamų užsakymų apimtį, būtent tokių užsakymų trečiąjam asmeniui apimtį perėmė UAB „Art Glacio“. UAB „Art Glacio“ neteisėtai perėmus trečiojo asmens užsakymų vykdymą, ieškovė neteko pajamų.
- 38.8. Apeliacinės instancijos teismas nepažeidė įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisyklių. Šalių paaiškinimai ir liudytojų parodymai yra tinkama įrodinėjimo priemonė civiliniame procese ([CPK 177 straipsnis](#)). Atsakovai nepateikė įrodymų, kurie paneigtų minėtoms įrodinėjimo priemonėms nustatytas aplinkybes, o argumentus dėl tų priemonių neįteisinimo ar netinkamumo pateikė tik kasaciniame teisme.
- 38.9. Apeliacinės instancijos teismas pagrįstai nesivadovavo teismo ekspertizės išvada, o rėmėsi kitais byloje esančiais įrodymais sprendžiamas dėl padarytos žalos dydžio. [CPK 185 straipsnis](#), 197 straipsnio 2 dalis, 218 straipsnis bei nuosekliai kasacinio teismo praktika dėl teismo ekspertizės vertinimo ir jos įrodomosios galios leidžia įvesti kaip nepagrįstus atsakovų argumentus, kad teismo eksperto išvada turi didesnę įrodomąją galią nei kiti šalių pateikti įrodymai, nes ji turi būti vertinama visų įrodymų kontekste. Teismas savo nesutikimą su teismo ekspertizės aktu tinkamai motyvavo. Byloje esantys rašytiniai įrodymai bei nustatytos faktinės aplinkybės leido daryti išvadą, kad teismo priteistos negautos pajamos atitiko tikėtinumą ir realumo kriterijus.
- 38.10. A. S. pateikta R. B. teisinė išvada neturi būti vertinama, nes teisinė išvada yra naujas įrodymas, kuris kasaciniame procese yra draudžiamas ([CPK 347](#) straipsnio 2 dalis). Be to, šalis šį dokumentą turėjo galimybę pateikti bet kada anksčiau per daugiau nei penkerius metus trunkantį bylos nagrinėjimą, tačiau tokia savo teise nesinaudojo.
39. Ieškovė atsiliepiama į trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ kasacinį skundą prašo netenkinti kasacinio skundo bei priteisti iš atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S. bei trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepiame į kasacinių skundų grindžiamas šias argumentais:
- 39.1. Teismo sprendimą priėmė teisėtos sudėties teismas. Kasacinio teismo yra išaiškinta, kad [CPK 71 straipsnis](#) turi būti aiškinamas kartu su kitomis [CPK](#) nuostatomis ir turi būti suprantamas taip, kad teisėjas negali nagrinėti bylos iš naujo, apeliacinė ar kasacinė tvarka, kai, bylą nagrinėjant pirmą kartą, žemesniosios ar aukštesniosios instancijos teisme jis išreiškė savo nuomonę dėl bylos esmės. Šis draudimas netaikomas, kai teisėjas, nesidėstydamas nuomonės dėl šalių ginčo esmės, išsprendžia atskiros bylos dalies atskirą procesinį klausimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-350/2013](#); 2015 m. vasario 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-105-969/2015](#)). Šiuo konkrečiu atveju bylą nagrinėdamas pirmą kartą Lietuvos apeliacinis teismas 2016 m. kovo 25 d. nutartimi tenkino atsakovų prašymą dėl turto arešto, pritaikyti Kauno apygardos teismo 2015 m. kovo 17 d. nutartimi, panaikinti, t. y. teisėjas, sprendžiamas laikinųjų apsaugos priemonių klausimą, dėl bylos esmės nepasisakė. Taigi argumentai, kad byla galimai išnagrinėta ir sprendimas priimtas neteisėtos sudėties teismo, yra nepagrįsti. Be to, kasaciniame skunde neįrodinama, jog asmuo teisė neįšalšia teismų buvo pažeista. Tuo atveju, jei trečiąjam asmeniui liko abejonių dėl vieno iš sprendimų priėmusių teisėjų nešališkumo, trečiasis asmuo turėjo teisę pareikšti motyvuotą nušalinimą, tačiau tokia teise nesinaudojo.
- 39.2. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai įvertino komercinę paslaptį sudarančią informaciją. [CK 1.116](#) straipsnyje nurodyti kriterijai beveik neribuoja informacijos, kuri galėtų būti laikoma konfidencialia informacija, pobūdžio ar turinio, todėl vertingai bendrovės veiklai informacijai gali būti pritaikytas komercinės paslapties statusas ir taikomi visi reikalingi apsaugos mechanizmai. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika paneigia poziciją, jog A. S. žinojimą apie tai, kas yra komercinė paslaptis, galėjo suformuoti tik susitarimo išvados pagrindinis informacijos sąrašas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-447/2014](#); 2017 m. gegužės 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-254-248/2017](#)). A. S., kaip ieškovės gamybos direktoriui, buvo žinomas ne tik kliento pavadinimas, bet ir ieškovės trečiąjam asmeniui gaminamas produkcijos savikaina, ledų sudėtinės dalys, trečiąjam asmeniui gaminamos produkcijos gamybos procesas. Ši ieškovės informacija nebuvo vieša ir byloje nėra duomenų, paneigiančių ieškovės argumentus dėl tokios informacijos neviešumo. Tokia informacija nebuvo žinoma trečiąjam asmeniui, šią informaciją UAB „Art Glacio“ atskleidė A. S., o ne trečiasis asmuo. Nurodyta informacija turi komercinę vertę, nes būtent tokios informacijos atskleidimas A. S. įsteigiam asmeniui UAB „Art Glacio“ tapo ledų gamybos trečiąjam asmeniui sąlyga. Taigi šie duomenys atitiko [CK 1.116](#) straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus, o pareiga saugoti komercinės paslaptis kyla ne tik iš sutarties, bet visų pirmą iš įstatymo.
- 39.3. Apeliacinės instancijos teismas nesivadovavo šimtinai susitarimo tekstu ir nustatė tikrąjį susitarimo šalių valią ([CK 6.193 straipsnis](#)). Susitarimo nuostatos aiškintinos atsižvelgiant į šio susitarimo esmę ir tikslą. A. S. buvo ieškovės gamybos direktorius, todėl sudarant susitarimą A. S. buvo žinoma, kad informacija apie klientams gaminamas produkcijos savikainą, sudėtinės dalis (proporcijas, parinktus konkretus tiekėjo gaminius ingredientus), ledų konkrečiam klientui gamybos procesą yra konfidenciali informacija, sudaranti ieškovės komercinę paslaptį.
- 39.4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išnagrinėtoje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-429-701/2017](#) nebuvo sprendžiami komercinę paslaptį sudarančios informacijos neteisėto atskleidimo ir panaudojimo klausimai. Minėtoje byloje informacija, ieškovės įvardyta kaip konfidenciali informacija, teikiant prašymą dėl visos bylos medžiagos neviešumo, nesusitampa su šioje byloje nagrinėjama komercinę paslaptį sudarančia informacija. Be to, nurodytoje nutartyje teisėjų kolegija nėra konstatavusi, kad ieškovės nurodyta informacija nėra konfidenciali.
- 39.5. Pervilioti darbuotojai, apklausti teismo posėdyje, palidijo, kad darbo ieškovės bendrovėje metu neturėjo drausminių nuobaudų, buvo skatinami, nebuvo susipykę su ieškovės vadovybe. Objektivių priežasčių savo noru nutraukti darbo sutartis nebuvo. Kai kurie darbuotojai turėjo įsipareigojimų bankui, todėl šėjimas iš darbo neturint jokių darbo pasiūlymų būtų neracionalus. Perviliotų darbuotojų liudijimai, kad jiems nepatiko jų nuolatinis svėrimas, buvo neva sunkios darbo sąlygos, nėra pagrįsti – nebuvo paaiškinta, kodėl jie šias sąlygas ir elgesį kentė net keletą metų ir nusprendė nebeįstoti įstiegtus UAB „Art Glacio“, kuriai vadovavo perviliotų darbuotojų buvęs viršininkas A. S. Visų liudytojų parodymai sutapo, o teisme kaip liudytojas apklaustas M. D. pripažino, kad prieš teismo posėdį su jais buvo susitikęs atsakovams atstovaujantis advokatas, o tai leidžia spėti buvus įšankstinių liudytojų parodymų suderinimą. Byloje nustatyti aplinkybių visuma rodo, jog labiau tikėtina, kad darbuotojai buvo viliojami perėti dirbti pas atsakovus ([CPK 185](#) straipsnis). Darbuotojai yra laisvi keisti darbdavį, ieškoti palankesnių darbo sąlygų, tačiau Konkurencijos įstatymas draudžia nesąžiningai pervilioti darbuotojus. Kvalifikuotų darbuotojų perviliojimas leido UAB „Art Glacio“ sutaupti laiko darbuotojų apmokymui bei greičiau pradėti ledų gamybą trečiąjam asmeniui.
- 39.6. Apeliacinės instancijos teismas tinkamai nustatė atsakovų civilinės atsakomybės sąlygas. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad paprastai tokios kategorijos bylose nebus tiesioginių įrodymų, tiesioginių priežastinių ryšių siejančių atsakovo (fizinio asmens) veiksmus, atsakovo bendrovės veiklą ir iš tos veiklos gautą naudą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-326/2012](#); 2013 m. birželio 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-377/2013](#); 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje [3K-3-447/2014](#)). Nagrinėjamu atveju dėl neteisėtų atsakovų veiksmų ieškovė prarado klientą, kuris būtų toliau pirkęs produkciją iš ieškovės. Faktas, kad trečiasis asmuo pirkė ledus iš ieškovės iki 2014 m. gruodžio mėnesio, rodo, kad, nesant neteisėto komercinę paslaptį sudarančios informacijos panaudojimo ir atskleidimo, trečiasis asmuo dar būtų pirkęs ledus iš ieškovės tam tikrą laiką. Trečiasis asmuo ir nesant ilgalaikės sutarties su ieškovė išlaikė nuoseklų produkcijos pirkimo poreikį.
- 39.7. Argumentai dėl nukrypimo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutarties išaiškinimų yra nepagrįsti. Nors ieškovė, teikdama patikslintą ieškinį, ir šiuo metu yra įsitikinusi, kad žala turėtų būti skaičiuojama už 24 mėnesių laikotarpį nuo 2014 m. gegužės mėnesio (kai atsirado žala), tačiau laikui, kad galima vadovautis ir sprendime padaryta išvada, jog žalos skaičiavimo terminas apima laikotarpį nuo 2014 m. gegužės mėnesio iki 2016 m. vasario, t. y. sudaro iš viso 21 mėnesį. Lietuvos apeliacinis teismas tokią savo išvadą motyvavo tuo, kad dveju metų terminas, reikalingas teisėtam ieškovės teikiams produkcijos apimtįs perimimui, skaičiuojamas ne nuo žalos atsiradimo momento, bet nuo įsipareigojimo neatskleisti ieškovės komercinės paslapties termino pasibaigimo.
- 39.8. Kasacinio skundo argumentai dėl komercinės paslapties savininko nesudaro [CPK 346](#) straipsnio 2 dalyje įtvirtintų kasacijos pagrindų. Šalys nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme nekėlė klausimų ar abejonių, kad ieškovė galėtų būti (ne)laikoma jos komercinę paslaptį sudarančios informacijos savininke, šių aplinkybių teismai nenagrinėjo. Byloje neišreškūs abejonių dėl ieškovės teisių į jos komercinę paslaptį sudarančią informaciją, ieškovė neteikė papildomų argumentų, paneigiančių kasaciniame skunde škelstus plectiadus.
- 39.9. Nėra ginčo dėl to, kad A. S. žinojo visą ieškovės informaciją apie ieškovės įgyvendinamas gamybos procesus, ledų gamybos savikainą ir šią ieškovės informaciją sudarė ieškovės komercinę paslaptį. Todėl vien tik faktas, kad ieškovė, naudodama visą pamintąją praktinę patirtį (angl. *know-how*), gamino ledus trečiąjam asmeniui, patvirtina, kad ieškovė ir buvo informacijos apie savo pačios pasirinktus ledų sudėtinę dalių tiekėjus, konkrečius ledų gamybai naudojamus ingredientus, gaminių ledų savikainas, gamybos procesus savininke. Ieškovės patirtos žalos atlyginimas iš atsakovų buvo priestatas, nes UAB „Art Glacio“ pradėjo ir vykdė konkuruojančią su ieškovė veiklą tam neteisėtai panaudojama ieškovės komercinę paslaptį sudarančią konfidencialią informaciją, kurią UAB „Art Glacio“ neteisėtai atskleidė jo steigėjas A. S., taip pat neteisėtai perviliojo kvalifikuotus ieškovės darbuotojus.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl teismo nešališkumo principo

40. Trečiasis asmuo Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“ kasaciniame skunde nurodo, jog Lietuvos apeliaciniam teisme atskirąjį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2015 m. gruodžio 14 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e2-1644-527/2015](#) dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo nagrinėjamoje byloje nagrinėjo teisėjas V. V. Minėtas teisėjas taip pat dalyvavo Lietuvos apeliacinio teismo kolegijoje, 2020 m. balandžio 21 d. priėmė sprendimą, kuris yra kasacinio nagrinėjimo dalykas nagrinėjamoje byloje. Todėl prašoma įvertinti, ar, sudarant kolegiją ir paskiriant teisėją V. V., nebuvo pažeistos [CPK 71](#) straipsnio nuostatos ir sprendimą priėmė teisėtos sudėtis teismas.

41. Trečiasis asmuo nenurodo, kuri **CPK 71 straipsnio** norma nagrinėjami atvejai galėjo būti pažeista, tačiau, atsižvelgdama į tai, kad teisėjas V. V. abiem šios nutarties 40 punkte nurodytais atvejais dalyvavo nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme, teisėjų kolegija daro išvadą, jog keliamas **CPK 71 straipsnio** 2 dalies normos tinkamo taikymo klausimas.
42. **CPK 71 straipsnio** 2 dalyje nurodyta, kad teisėjas, dalyvavęs nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme, negali dalyvauti nagrinėjant tą bylą kasaciniame teisme ir pirmosios instancijos teisme, taip pat apeliacinės instancijos teisme, jeigu panaikintas sprendimas ar nutartis, kuriais byla išspręsta iš esmės, buvo priimti jam dalyvaujant apeliacinės instancijos teisme.
43. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta asmens teisė kreiptis į teismą, šios teisės tinkamas įgyvendinimas būtų reikalaujanti, kad byla išnagrinėtų teisėtos sudėties teismas, t. y. kad nebūtų pažeisti **CPK 64–66, 71 straipsniai** nustatyti reikalavimai. Taigi tam, kad būtų tinkamai įgyvendinti **CPK 2** straipsnyje įtvirtinti asmens teisės į tinkamą teismo procesą principo teisingas įgyvendinimas, t. y. byla turi būti išnagrinėta teisėtos sudėties teismo, kuris būtų sudarytas atsižvelgiant į Konstitucijos ir įstatymų reikalavimus. Proceso teisės normos nustato atvejus, kai teisėjas negali nagrinėti bylos, nes tai reikštų jo pakartotinį dalyvavimą joje.
44. Kasacinio teismo praktikoje išaiškinta, kad įstatyme įtvirtintas neleistinumas teisėjui pakartotinai nagrinėti bylą yra susijęs su objektyviojo nešališkumo kriterijaus taikymu („tuo, kaip situacija gali atrodyti iš šalies“) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. rugėjo 28 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-359/2010**; 2010 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-468/2010**). Teismų praktikoje taip pat ne kartą pasakyta, kad jeigu byla išnagrinėta teisėtos sudėties teismo, tai yra pagrindas pripažinti, kad apeliacinės instancijos teisme iš viso nebūtu tinkamo teismo proceso, todėl neteisėta teismo sudėtis yra absoliutus ir besąlygiškas pagrindas panaikinti teismo sprendimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. kovo 21 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-117/2007**; 2010 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-122/2010**; 2010 m. spalio 13 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-251/2010**; 2014 m. lapkričio 14 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-497/2014**; kt.).
45. Kasacinis teismas taip pat yra išaiškinęs, jog **CPK 71** straipsnyje įtvirtintas neleistinumas teisėjui pakartotinai dalyvauti nagrinėjant bylas principas galioja nagrinėjant ginčo šalių bylą iš esmės, o ne sprendžiant atskirus procesinius klausimus atskiroje bylos dalyje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-350/2013**; 2017 m. sausio 30 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-4-916/2017**, 40 punktus).
46. Nagrinėjamoje byloje teisėjas V. V., nagrinėdamas atskirą skundą dėl Kauno apygardos teismo 2015 m. gruodžio 14 d. nutarties civilinėje byloje **Nr. e2-1644-527/2015** dėl laikinųjų apsaugos priemonių ataskavų turėti, nepasiskėdė dėl nagrinėjamos bylos esmės, t. y. buvo sprendžiamas tik konkretus proceso teisės klausimas, ar naikinti teismo taikytas laikinas apsaugos priemones (**CPK 144 straipsnio** 1 dalis). Todėl nėra pagrindo konstatuoti **CPK 71** straipsnio 2 dalyje nustatyto draudimo pakartotinai nagrinėti bylą iš esmės pažeidimą. Be to, trečiasis asmuo nepateikė pagrįstų argumentų, leidžiančių spręsti, jog teisėjas, nagrinėdamas šią civilinę bylą apeliacine tvarka iš esmės, buvo šališkas. Todėl trečiojo asmens argumentai dėl **CPK 71 straipsnio** pažeidimo yra teisiskai nepagrįsti.

Dėl komercinės paslapties sampratos

47. Atsakovų ir trečiojo asmens kasacinuose skunduose keliamas klausimas dėl komercinės paslapties sampratos bei susitarimo dėl komercinės paslapties išsaugojimo apimtys aiškinimo. Šie keliama klausimai yra teisės klausimai, dėl kurių teisėjų kolegija pasisako.
48. Komercinės paslaptys yra pramoninės nuosavybės objektai. Kaip ir kiti šios nuosavybės objektai, komercinės paslaptys yra svarbi konkuruojančių rinkoje priemonė. **CK 1.116 straipsnio** 1 dalyje apibrėžta komercinės paslapties objekto samprata ir pateikti kriterijai, keliami informacijai, kad ši būtų kvalifikuojama ir saugoma kaip bendrovės komercinė (gamybinė) paslaptis.
49. Galiojančios redakcijos **CK 1.116 straipsnio** 1 dalyje nustatyta, kad komercinė paslaptis yra informacija, kuri atitinka šiuos požymius: 1) yra slapta, tai yra ji, kaip visuma, arba tikslis jos sudėtis ir sudedamųjų dalių konfigūracija apskritai nežinoma arba jos negalima lengvai gauti toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija; 2) turi tikros ar potencialios komercinės vertės, nes yra slapta; 3) šią informaciją teisėtai valdantis asmuo imasi protingų veiksmų, atsižvelgdamas į aplinkybes, kad ją išlaikyti slapta. Pagal kitą 2014 m. lapkričio 14 d. galiojusios redakcijos, kuri taikytina ir nagrinėjamos bylos atveju (susitarimas dėl komercinės paslapties ir veiksmų, išskovės nurodomi kaip komercinės paslapties atskleidimas, įvyko 2012–2014 metais laikotarpiu), **CK 1.116 straipsnio** 1 dalį komercinė paslaptimi buvo laikoma informacija, kuri turi tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę dėl to, kad jos nežino trečioji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama dėl šios informacijos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą. Informacija, kuri negali būti laikoma komercine (gamybine) paslaptimi, nustato įstatymai.
50. Taigi, komercinės paslapties samprata esmingai nesikeičia, tiesa, šiuo metu galiojanti norma labiau apibrėžė informacijos, kuri gali būti pripažįstama komercine paslaptimi, apimtį. Tokia išvada darytina iš komercinės paslapties apibrėžimo ir nuo 2018 m. birželio 1 d. galiojančios redakcijos **CK 1.116 straipsnio** 2 dalies normos, nustatančios, kokia informacija nelaikoma komercine paslaptimi. Pagal **CK 1.116 straipsnio** 2 dalį komercinė paslaptis nelaikoma, be kita ko, informacija, kuri yra konfidenciali, bet neatitinka komercinės paslapties požymių informacija, kuri jos turėtoju nurodoma kaip konfidenciali, tačiau yra akivaizdi (placiat žinoma), viešai paskelbta arba lengvai gaunama toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija; informacija, kuri įprastoms darbo aplinkybėms tampa darbuotojų sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais, gebėjimais ar žiniomis. Tačiau kadangi nagrinėjami bylai aktualiai yra kitą 2014 m. lapkričio 14 d. galiojusios redakcijos **CK 1.116** straipsnio norma, todėl teisėjų kolegija toliau pasisako būtent dėl pastarojoje normoje įtvirtintos komercinės paslapties sampratos aiškinimo.
51. Kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, jog informacija tam, kad būtų laikoma komercine paslaptimi, turi atitikti šiuos požymius: 1) ji turi būti slapta (nevieša); 2) turi turėti tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę dėl to, kad jos nežino trečioji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama; 3) turi būti slapta dėl jos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 27 d. nutartį civilinėje byloje **Nr. 3K-3-447/2014**; 2015 m. vasario 6 d. nutartį civilinėje byloje **Nr. 3K-3-24-421/2015**; 2015 m. gegužės 22 d. nutartį civilinėje byloje **Nr. 3K-3-317-916/2015**).
52. Plėtojant praktiką dėl pirmiau nurodytų požymių kasacinio teismo pažymėta, kad informacijai, kuri gali būti pripažinta komercine paslaptimi, keliami reikalavimai iš esmės yra trys: slaptumas, vertingumas ir protingos pastangos, nukreiptos šiai informacijai išsaugoti. Slaptumas ir vertingumas aiškiami kartu, nes informacija turi komercinę vertę dėl to, kad jos nežino trečioji asmenys, o ją turinčiam asmeniui ši informacija sukuria konkurencinį pranašumą prieš kitus rinkos dalyvius. Taigi tam, kad informacija sudarytų komercinę paslaptį, nepakanka, jog ji būtų tik slapta, – tokios informacijos turėtojas turi turėti verslo privalumą, gamybinio pranašumo, finansinės naudos ir kita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-7-6-706/2016**, 38 punktus).
53. Komercinę paslaptį sudaranti informacija užtikrina ūkio subjekto pranašumą prieš kitus ūkio subjektus, ji yra neatskiriama rinkos elementas, todėl atskleidus duomenis apie įmonės klientus tretiesiems asmenims nukentėjusiai įmonei gali būti padaroma žalos (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. spalio 27 d. nutartį civilinėje byloje **Nr. 3K-3-447/2014**; 2014 m. gruodžio 3 d. nutartį civilinėje byloje **Nr. 3K-3-524/2014**; 2015 m. vasario 6 d. nutartį civilinėje byloje **Nr. 3K-3-421-695/2015**). Kita vertus, kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad duomenys apie klientus sugauti kaip komercinė paslaptis, jeigu tai yra informacija, kur, be klientų pavadinimo, esama kitokios informacijos, viešai neprieinama, kaip, pavyzdžiui, kontaktiniai asmens, sprendimus priimančių asmens, susiklostę verslo papročiai, techninė informacija, padedanti vykdyti veiklą, paslaugų ir jų kokybės reikalavimai, planuojami projektai, mokymai ir kt. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-7-6-706/2016**, 45 punktus).
54. Informacija turi būti saugoma, bet jos slaptumo užtikrinimo poreikio laipsnis neturėtų būti subsumuotinas. Kasacinio teismo praktika dėl protingų pastangų išsaugoti informaciją standartu jau suformuota – tai turi būti protingos, bet neįprastos pastangos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-326/2012**; 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-317-916/2015**).
55. Pažymėtina, kad paprastai informacijos savininkas turėtų sudaryti sąlygas kitiems asmenims aiškiai ir nedviprasmiškai suprasti, jog atitinkama informacija yra slapta, jis taip pat turi sukurti tvarką, kaip su šia informacija susipažinti, užtikrinti jos laikymąsi. Komercinės paslapties savininkas turi teisę pats pasirinkti, kokių būdų asmenims (įskaitant darbuotojus), kurių atliekamus funkcijas reikalauja susipažinti su komercine paslaptimi sudarančia informacija, bus suformuotas aiškus ir nedviprasmiškas suvokimas, kad atitinkami duomenys yra įmonės komercinė paslaptis. Svarbu tai, kad pasirinktas būdas leistų vienareikšmiškai nustatyti ir fiksuoti tam tikro asmens žinojimą apie tai, kas yra komercinė paslaptis, faktą. Sąrašas fizinė prasme yra tik vienas iš būdų suformuoti asmens žinojimą apie tam tikros informacijos slaptumą, tačiau šis būdas nėra vienintelis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-7-6-706/2016**, 47 punktus).
56. Kasacinis teismas 2016 m. vasario 5 d. nutartyje civilinėje byloje **Nr. 3K-7-6-706/2016**, pasisakydamas dėl komercinės paslapties sampratos ir jos atribojimo nuo konfidencialios informacijos, yra nurodęs, jog informacija, kuri savaime yra akivaizdi ar lengvai pasiekiamas (pvz., viešai skelbiami įmonės finansinės atskaitomybės duomenys, viešai skelbiama informacija apie akcininkus, vykdomos projektų, verslo partnerius ir kt.), net jeigu ji ir yra įvardijama kaip konfidenciali, gali būti pripažinta nekonfidencialia ir už jos atskleidimą, paviešinimą ar panaudojimą nekelti teisinio padarinių. Taip pat pasisakė dėl konfidencialios informacijos apsaugos ypatumų, kurių įmonės darbuotojai turi laikyti konfidencialia, tačiau tokia informacija, kai su ja yra susipažįstama, tampa neatsiejama jų gebėjimų, įgūdžių bei žinių dalimi (pvz., įmonėje taikoma geroji praktika, vadybos metodai, darbo su klientais metodai, derybų vedimo būdai ir kt.). Todėl darbuotojai privalo laikytis pareigos saugoti tokio pobūdžio informaciją tik tol, kol dirba įmonėje, kurioje ją sužinojo. Pasibaigus darbo santykiams, buvę darbuotojai gali be jokių apribojimų naudoti gautą aptariamąs rūšies informaciją savo naudai ir interesams.
57. Bylose dėl komercinių paslaptų teisinių santykių tais atvejais, kai tarp konfidencialios informacijos esama duomenų, kurie tuo pat metu yra įmonės komercinė paslaptis, atitinkamos informacijos savininkas privalo įrodyti, o teismas – įvertinti ir nustatyti, ar konkretūs duomenys, dėl kurių vyksta ginčas, atitinka komercinės paslapties formaliosius požymius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-7-6-706/2016**, 52 punktus).
58. Nagrinėjamoje byloje teismai nustatė, jog atsakovas A. S. 2011 m. vasario 28 d. darbo sutartimi buvo įdarbintas ieškovo įmonėje gamybos direktoriumi. Ieškovo ir atsakovas A. S. 2011 m. vasario 28 d. sudarė susitarimą dėl komercinės paslapties išsaugojimo, šio susitarimo 1 punkte buvo apibrėžta, kokia informacija laikoma komercine paslaptimi. Nagrinėjami bylai aktualiai šiame sąraše nurodyta informacija, kurią sudaro žinios apie esamus ir potencialius įmonės klientus ir partnerius; apie konkrečius atliekamų darbų ir patamavinių apimtį ir jų savikainą, konkrečias gamybos procese naudojamų komponentų kainas.
59. Ieškovo įrodinėjo, kad atsakovas A. S. atskleidė atsakovei UAB „Art Glacio“ ieškovo komercinę paslaptį sudarančią informaciją apie trečiąjį asmenį Vokietijos įmonę „Monolith Frost GmbH“, gaminamos produkcijos savikainas, šio trečiojo asmens poreikius, taikomas kainas ir nuolaidas, rinkos konjunktūrą ir kt., taip pat apie trečiojo asmens perkamos produkcijos kieki, perkamos produkcijos skonį, ingredientus, ieškovo žaliavų tiekėjų, produktų receptūrą, produktų savikainą, konkrečiai produkcijai gaminti reikalingą įrangą.
60. Teisėjų kolegija pažymi, jog tam, kad būtų galima nuspręsti, ar atsakovas A. S. atskleidė ieškovo komercinę paslaptį, visų pirma būtina nustatyti, kokia ieškovo informacija turėjo būti saugoma atsakovo A. S., kaip ieškovo komercinė paslaptis, ar ši informacija, atsižvelgiant į pirmiau aptartus **CK 1.116** straipsnio 1 dalies normoje nurodytus komercinės paslapties požymius ir kasacinio teismo šios normos aiškinimo ir taikymo praktiką, vertintina kaip komercinė paslaptis. Tik atskaitus teigiamai į šiuos klausimus, gali būti sprendžiama, ar atsakovas atskleidė ieškovo komercinę paslaptį ir ar taikoma jam atsakomybė.
61. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad informacija apie trečiąjį asmenį, kaip ieškovo produkcijos pirkėją, neatitinka komercinės paslapties požymių dėl tokios informacijos slaptumo, ji nesuteikė atsakovo A. S. įsteigta UAB „Art Glacio“ konkurencinio pranašumo, kadangi ledų gamybos cecho statyba, ledų gamyba ir užsakymų buvo vykdomi paties trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ vadovo G. S. iniciatyva ir investicijomis. Taip pat pripažino, kad informacija apie valgomųjų ledų, gaminių trečiajam asmeniui, savikainą, poreikius, taikomas kainas ir nuolaidas, rinkos konjunktūrą, perkamos produkcijos kieki, perkamos produkcijos skonį, ledų receptus, žaliavų tiekėjų nesudaro ieškovo komercinės paslapties, nes ši informacija nepatenka į susitarime nurodytą komercinę paslaptį sudarančių žinių sąrašą.
62. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, jog susitarime kaip komercinė paslaptis nurodyta informacija apie ieškovo partnerius, sudarytas sutartis, be kita ko, apima ir informaciją apie žaliavų tiekėjus, iš kurių pagal sudarytas sutartis buvo įsigijami konkretūs ingredientai gaminami valgomųjų ledų produkcijai, šių žaliavų kainos, reikalingas kiekis būtent tokios sudėties ir skonio ledams, kokie buvo gaminti trečiajam asmeniui Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“.
63. Teisėjų kolegija sutinka su atsakovų ir trečiojo asmens kasacinuose skunduose nurodytu argumentu, jog apeliacinės instancijos teismas plečiamai aiškino komercinę paslaptį sudarančios informacijos turinį. Kaip minėta šios nutarties 53 punkte, atsakovui A. S. turėjo būti suformuotas aiškus ir nedviprasmiškas suvokimas, kad atitinkami duomenys yra ieškovo komercinė paslaptis, todėl komercine paslaptimi gali būti pripažįstama tik ta informacija, kuri buvo aiškiai atsakovui A. S. įvardyta, ji negali būti aiškina plečiamai.
64. Teisėjų kolegija pripažįsta nepagrįstomis apeliacinės instancijos teismo išvadas, jog informacija apie ieškovo gaminių trečiajam asmeniui ledų skonį, jų sudėtį sudaro ieškovo komercinę paslaptį, kadangi ši informacija tiesiogiai nebūvo rašytai ieškovo ir atsakovo A. S. 2011 m. vasario 28 d. susitarime dėl komercinės paslapties išsaugojimo. Informacija apie konkrečias gamybos procese naudojamų komponentų kainas, kiekį patį savaime neatpindi informacijos apie gaminių ledų ledų konkrečią sudėtį ir skonį. Kita vertus, apeliacinės instancijos teismo išvada apie ieškovo ir atsakovo UAB „Art Glacio“ gaminių ledų ledų tapatumą paremta vien ledų pakuotės tapatumu, tačiau tokia išvada grindžiama tik prielaida ir ieškovo teiginiu, nesant jokių patvirtinančių net ir netiesioginių įrodymų, padaryta neįstigus ir nenustačius ledų sudėties tapatumo, neįvertinus aplinkybės, kad ledų pakuotės dizainas priklauso trečiajam asmeniui.
65. Teisėjų kolegija pažymi, kad informacija apie žaliavų tiekėjų galėtų būti vertinama kaip sudaranti komercinę paslaptį, jeigu ją sudarytų ne tik tiekėjų pavadinimai, bet ir kitokia nevieša informacija apie juos, suteikianti ieškovei komercinį pranašumą. Tuo tarpu ieškovo įrodinėjo komercinės paslapties atskleidimą dėl žaliavų tiekėjų tik ta aplinkybe ir tik tiek, kad atsakovė UAB „Art Glacio“ žaliavas perka iš jų pačių tiekėjų, tačiau nenurodė, kuo turina informacija apie žaliavų tiekėjų suteikė ieškovei konkurencinį pranašumą. Teisėjų kolegija sutinka su kasacinio skundo argumentu, jog patį savaime informacija apie ledų gamybai reikalingų žaliavų gamintojus yra viešai prieinama, todėl nesukuria komercinės vertės ar konkurencinio pranašumo. Todėl apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai informaciją apie žaliavų tiekėjus pripažino ieškovo komercine paslaptimi, netyręs ir nustačius, kuo gi ta informacija suteikia konkurencinį pranašumą ir kuo ji vertinga.
66. Kalbant apie komercinės paslapties apie trečiąjį asmenį Vokietijos įmonę „Monolith Frost GmbH“ kaip produkcijos pirkėją atskleidimą atsakovo A. S. įsteigta atsakovei UAB „Art Glacio“, atkreiptinas dėmesys į šios bylos ypatumą, jog, kaip nustatė pirmosios instancijos teismas, trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ prašymu ir įėjimas atsakovo A. S. organizavo ledų gamybos cecho veiklą. Be to, trečiasis asmuo yra atsakovės UAB „Art Glacio“ dalininkas, turintis kontrolinį akcijų paketą. Pirmosios instancijos teismas taip pat nustatė, jog atsakovė UAB „Art Glacio“ tiekia tik dalį ieškovo tiekto ledų produkcijos asortimento, trečiasis asmuo Vokietijos įmonė „Monolith Frost GmbH“ nutraukė bendradarbiavimą su ieškove dėl pačios ieškovo veiksmų, o ne dėl to, kad atsakovas A. S. perviliojo šią klientę iš ieškovo.
67. Teisėjų kolegija išaiškina, jog tam, kad būtų galima konstatuoti komercinės paslapties atskleidimą konkuruojančiam subjektui apie verslo partnerį, turi būti įrodyti ir nustatyti veiksmai, jog būtent dėl šios komercinę paslaptį sudarančios informacijos sužinojimo konkuruojantis subjektas sugebėjo verslo santykius su ieškovo verslo partneriu ir tokiu būdu perimti partnerį. Nagrinėjami atvejai pagal nustatytas bylos aplinkybes nebūvo pagrindo spręsti, jog atsakovė UAB „Art Glacio“ perėmė trečiąjį asmenį kaip ledų produkcijos pirkėją dėl to, kad atsakovas A. S. atskleidė ieškovo komercinę paslaptį atsakovei UAB „Art Glacio“ apie trečiąjį asmenį. Aptartas faktinės aplinkybės neleidžia daryti išvados, jog atsakovas A. S. atskleidė komercinę paslaptį apie trečiąjį asmenį atsakovei UAB „Art Glacio“.
68. Kita vertus, pirmosios instancijos teismas nustatė, kad atsakovas A. S., prieš įsidarbindamas pas ieškove, daug metų sėkmingai dirbo (duomenys neskelbtini) gamybos direktoriumi, kurį ir organizavo visus valgomųjų ledų gamybos procesus, technologijas, infrastruktūrą, savo asmeniniais sugebėjimais ir pastangomis sąžiningai įgijo patirtį, suformavo įgūdžius, sugėdė gebėjimus ir įgijo šimtinių žinių. Nustatytos aplinkybės pirmosios instancijos teismo pagrįstai buvo pripažintos atsakovo A. S. sąžiningai įgyta patirtimi, įgūdžiais ir žiniomis, kurie negali būti laikomi ieškovo komercine paslaptimi. Atsakovas A. S., jau prieš pradėdamas dirbti ieškovo įmonėje, turėjo išnagrinėti visą ledų gamybos procesą, technologiją. Priešingas aiškinimas iš esmės keltų ribojimą atsakovei A. S., nesant nekonkuravimo sisteminio, dirbti toje pačioje srityje kaip ir ieškove, turintis žinias ir patirtį paraudoti darbe.

Dėl nesąžiningo konkuruojimo

69. Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 8 dalyje konkurentai apibrėžiami kaip ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija. Ši įstatymo nuostata reiškia, kad konkuruojančios ūkio subjektai laikytini tik esant, tiek ir galint (potencialūs) konkurentai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 13 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. e3K-3-5-684/2020**, 46 punktus). Nagrinėjamoje byloje nėra ginčo dėl teismų nustatytos aplinkybės, jog ieškove ir atsakove UAB „Art Glacio“ veikia toje pačioje rinkoje.
70. Pagal Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalį ūkio subjektams draudžiama atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, kai tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio

subjekto galimybės konkuruoti, įskaitant informacijos, kuri yra kito ūkio subjekto komercinė paslaptis, naudojimą, perdavimą, skelbimą be šio subjekto sutikimo, taip pat tokios informacijos gavimą iš asmenų, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau arba padarant žalą šiam ūkio subjektui (3 punktas); siūlymą konkuruojančio ūkio subjekto darbuotojams nutraukti darbo sutartį ar neatlikti visų ar dalies savo darbo pareigų, siekiant naudoti sau ar padarant žalą šiam ūkio subjektui (4 punktas).

71. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje yra išaiškinta, kad draudžiami veiksmai pagal Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą teisinį reglamentavimą visų pirma yra siejami su dviem kumulatyviomis sąlygomis: pirma, tokie veiksmai turi prieštarauti ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams ir tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galimybėms konkuruoti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-472-313/2018, 88 punktas).
72. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad Konkurencijos įstatyme įtvirtintą fizinio asmens, kaip ūkio subjekto, sampratos formalijų požymių būtinasis elementas yra atitinkamo asmens konkurencinis savarankiškumas. Toks asmens konkurencinis savarankiškumas visų pirma gali būti nukreiptas į faktinį ūkinės veiklos vykdymą arba galimybę tokią ūkinę veiklą vykdyti savarankiškai, atitinkamam fiziniam asmeniui nesant susaistytam darbo ar kitokiais teisiniais santykiais su kitu subjektu, kurio valia, naudai ir interesais toks fizinis asmuo veikia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-472-313/2018, 84 punktas).
73. Nesant konkurencinio savarankiškumo, asmuo negali būti pripažįstamas ūkio subjektu Konkurencijos įstatymo prasme. Pavyzdžiui, kasacinio teismo praktikoje laikoma, kad darbuotojai nepatenka į Konkurencijos įstatyme įtvirtintą ūkio subjekto sąvoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-472-313/2018, 85 punktas). Pažymėtina ir tai, kad pagal nusistovėjusią kasacinio teismo praktiką yra pripažįstama, jog fiziniai asmenys, kurie siekia daryti konkuruoti ir atlikdami nesąžiningos konkurencijos veiksmus įsteigia įmonę, atsako su naujai įsteigtu juridiniu asmeniu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. liepos 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-12-313/2017, 32 punktas).
74. Kalbėdama apie Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtintą nesąžiningą konkavimą, pasireiškiantį darbuotojų perviliojimu, teisėjų kolegija atkreipia dėmesį, jog pati normos dispozicija nurodo, jog turi būti atliekami aktyvūs veiksmai, siekiant pervilioti darbuotojus. Tokie veiksmai gali pasireikšti kaip siūlymas pereiti dirbti į kitą įmonę, turi būti sudaromos sąlygos tam. Kita vertus, būtina atsižvelgti į tai, kad Konstitucija garantuoja teisę pasirinkti darbą, todėl sąžiningas perejimas pas kitą darbdavį pats savaime negali būti vertinamas kaip darbuotojų perviliojimas.
75. Kasacinio teismo praktikoje, sprendžiant ginčus dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos, pabrėžiama visapusiško bylos aplinkybių ištyrimo ir joje surinktų įrodymų visumos, tarpusavio sąsajų vertinimo svarba. Kasacinio teismo pažymėta, kad tik faktas, jog darbuotojas nutraukė darbo santykius vienoje įmonėje ir įsidarbino konkuruojančioje, nėra pagrindas daryti išvadą dėl nesąžiningos konkurencijos. Tačiau kai yra daugiau įrodymų, patvirtinančių kryptingą darbuotojų rengimąsi pereiti dirbti pas konkurentą, darbo sutartis nutraukiama be svarbių priežasčių, o po jos pasibaigimo iš karto įsidarbinama konkuruojančiame ūkio subjekte, ypač kai tokius veiksmus atlieka ne vienas, o daugiau darbuotojų, šie darbuotojai turi reikšmingos patirties, atitinkančios įmonių veiklos sritį, konkurentas po naujų darbuotojų įdarbinimo įgyjo pranašumą, palyginti su buvusiu padėtimi, teismas, įvertinęs surinktų įrodymų visumą, turi spręsti dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų egzistavimo ar jų nebuvimo įrodymu (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 25 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-472/2011; 2014 m. spalio 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-447/2014; 2018 m. gruodžio 20 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-490-469/2018 34 punktą).
76. Nagrinėjamoje byloje teisėjų kolegija pripažino, jog apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino bei taikė komercinės paslapties sampratą reglamentuojančias normas ir nepagrįstai pripažino, jog atsakovas A. S. neteisėtai atskleidė ieškovės komercinę paslaptį atsakovei UAB „Art Glacio“, nebėra pagrindo konstatuoti Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinto nesąžiningos ūkinės veiklos pagrindo.
77. Kalbant apie ieškovės darbuotojų M. D., A. K., D. K. ir M. O. perėjimą dirbti pas atsakovę AB „Art Glacio“, atkreiptinas dėmesys, jog pirmosios instancijos teismas nustatė, kad jų išėjimą iš ieškovės lėmė netenkinančios darbo sąlygos, atmosfera, požiūris į darbuotoją ir kad atsakovas A. S. nesulėkė jiems pereiti dirbti į UAB „Art Glacio“. Apeliacinės instancijos teismas, nustatęs, kad 2013 m. rugsėjo 25 d. M. D. pateikė prašymą atleisti jį iš darbo ieškovės įmonėje nuo 2013 m. spalio 11 d.; 2013 m. spalio 17 d. A. K. pateikė prašymą atleisti jį iš darbo ieškovės įmonėje nuo 2013 m. spalio 25 d.; 2013 m. spalio 7 d. D. K. pateikė prašymą atleisti jį iš darbo ieškovės įmonėje nuo 2013 m. spalio 18 d.; 2014 m. vasario 26 d. M. O. pateikė prašymą atleisti ją iš darbo nuo 2014 m. kovo 14 d. ir kad visi minėti darbuotojai perėjo į atsakovės įmonę eiti tu pačių pareigų kaip ir ieškovės įmonėje, nusprendė, jog šios aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad atsakovė UAB „Art Glacio“ perviliojo ieškovės kvalifikuotus darbuotojus ir taip įgijo nesąžiningą konkurencinį pranašumą ieškovės atžvilgiu, ignoruodamas nustatytą aplinkybę, jog atsakovė neteikė šiems darbuotojams siūlymo pereiti dirbti pas atsakovę.
78. Teisėjų kolegija nesutinka su tokia apeliacinės instancijos teismo išvada, kadangi ji padaryta netinkamai įvertinus nustatytas byloje aplinkybes ir netinkamai taikant Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 4 punktą. Apeliacinės instancijos teismas nepažinęs pirmosios instancijos teismo nustatytos aplinkybės, kad atsakovas nesulėkė šiems darbuotojams pereiti dirbti į UAB „Art Glacio“, kad darbo santykius jie nutraukė dėl juos netenkinančios ieškovės pozicijos į darbuotojus, t. y. ne be nesvarbios priežasties. Todėl išvada, jog darbuotojų perejimas į UAB „Art Glacio“ yra nulėmęs atsakovų nesąžiningų veiksmų, nėra pagrįsta.
79. Teisėjų kolegija pažymi, kad kasacinis teismas ne vienoje byloje yra nurodęs, jog įrodinėjimo ypatumai bylose dėl komercinių paslaptių yra tokie, kad tokiose kaip nagrinėjamoji bylose įrodinėjimas turi savitą specifiką, nes, sprendžiant dėl žalos, padarytos pasinaudojant komercine paslaptimi, priežastinio ryšio tarp atitinkamų veiksmų ir padarytos žalos, iš esmės daugiausia tenka rintis netiesioginiais įrodymais. Į įrodinėjimo specifiką būtina atsižvelgti nagrinėjant šios kategorijos bylas, priešingu atveju (dėl per aukšto ir neatsižvelgiant į šios kategorijos bylų specifiką keliamo įrodinėjimo standarto, netinkamo įrodinėjimo pareigos tarp šalių paskirstymo) dažnai būtų neįmanoma įrodyti pasinaudojimo komercine paslaptimi, siekiant nesąžiningai konkuruoti ir iš to gaunant pelną. Paprastai tokios kategorijos bylose nebūna tiesioginių įrodymų, tiesioginių priežastinių ryšių siejančių atsakovo (fizinio asmens) veiksmus, atsakovo bendrovės (juridinio asmens) veiklą ir iš tos veiklos gautą naudą (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 25 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-7-238-378/2018 72 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
80. Vis dėlto nagrinėjamoje byloje buvusiems ieškovės darbuotojams, perėjusiems dirbti į UAB „Art Glacio“, nepatvirtinus buvus atsakovų siūlymo, tai, kad jie perėjo skirtingu laikotarpiu, nėra teisinis pagrindas pripažinti, jog atsakovai neteisėtai perviliojo ieškovės darbuotojus. Todėl teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas be teisinio pagrindo pripažino atsakovus nesąžiningai konkuruojant su ieškove.

Dėl bylos procesinės baigties

81. Byloje nenustačius atsakovo A. S. neteisėtų veiksmų dėl komercinės paslapties atskleidimo bei atsakovų nesąžiningos ūkinės veiklos, netenka teisinės reikšmės kasacinių skundų argumentai dėl priežastinio ryšio ir žalos dydžio nustatymo. Nesant atsakovų neteisėtų veiksmų, jiems negali būti taikoma civilinė atsakomybė. Todėl teisėjų kolegija dėl kitų kasacinių skundų argumentų nepasisako, kadangi jie neturi teisinės reikšmės nagrinėjami bylai ir vienodam teisės aiškinimui ir taikymui.
82. Pripažinus, jog apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė CK 1.116 straipsnio, Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies normas, nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, apeliacinės instancijos teismo sprendimas naikintinas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas, kurio ieškovės ieškinys atmetas, paliktas galioti, taip pat paliktina galioti papildomo sprendimo dalis, kuria iš ieškovės priteista 4,60 Eur Lietuvos teismo ekspertizės centrai už teismo eksperto atvykimą į teismo posėdžius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

83. Pagal CPK 93 straipsnio 5 dalį, jeigu kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.
84. Tenkinant atsakovės UAB „Art Glacio“, atsakovo A. S., trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ kasacinius skundus ir paliekant galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, keistinas bylinėjimosi išlaidų atlyginimas apeliacinės instancijos teisme bei priteistas bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimas (CPK 93 straipsnio 1, 5 dalys).
85. Ieškovė apeliacinės instancijos teisme prašė priteisti jai patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasaciniame teisme ieškovė taip pat prašo jai priteisti 14 520 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų rengiant ieškovės atsiliepimą į atsakovų UAB „Art Glacio“ ir A. S. kasacinius skundus, atlyginimą ir 3146 Eur dėl atsiliepimo į Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ kasacinį skundą rengimo. Atsižvelgiant į byloje priimtą sprendimą, ieškovei apeliacinės instancijos teisme patirtų išlaidų atlyginimas neprieštaringai, taip pat netenkinant prašymai atlyginti bylinėjimosi išlaidas, patirtas kasaciniame teisme (CPK 98 straipsnio 1 dalis).
86. Atsakovės UAB „Art Glacio“ patirtos bylinėjimosi išlaidos apeliacinės instancijos teisme sudaro 4598 Eur už advokato teisinės paslaugos apeliacinės instancijos teisme. Kasaciniame teisme UAB „Art Glacio“ sumokėjo 8696 Eur žyminio mokesčio bei patyrė 3593,70 Eur išlaidas dėl kasacinio skundo rengimo. Prašomų priteisti atstovavimo išlaidų atlyginimo dydis viršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) (toliau – Rekomendacijos) 8.11 bei 8.13 punktuose nurodytus rekomenduojamus priteisti užmokesčio dydžius, todėl iš ieškovės šiai atsakovei priteistina 1713 Eur už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą, už atstovavimą kasaciniame teisme – 2988 Eur. Bendrai iš ieškovės šiai atsakovei priteistina 13 397 Eur patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
87. Kasaciniame teisme A. S. sumokėjo 8628 Eur žyminio mokesčio bei prašo priteisti 12 100 Eur išlaidų advokato pagalbai apmokėti atlyginimo, šias išlaidas, be kita ko, sudaro kasacinio skundo rengimas (10 000 Eur (be PVM) ir teisinės išvados rengimas (2200 Eur (be PVM)). Prašomų priteisti atstovavimo išlaidų atlyginimo dydis viršija Rekomendacijų 8.12 punkte nurodytą rekomenduojamą priteisti užmokesčio dydį, todėl iš ieškovės trečiajam asmeniui priteistina 4074 Eur už atstovavimą kasaciniame teisme. Bendrai iš ieškovės trečiajam asmeniui priteistina 12 732 Eur išlaidų atlyginimo.
88. Kasaciniame teisme trečiojo asmens Vokietijos įmonės „Monolith Frost GmbH“ atstovas sumokėjo 8658 Eur žyminio mokesčio ir patyrė 12 858 Eur išlaidų advokato pagalbai, rengiant kasacinį skundą. Prašomų priteisti atstovavimo išlaidų atlyginimo dydis viršija Rekomendacijų 8.12 punkte nurodytą rekomenduojamą priteisti užmokesčio dydį, todėl iš ieškovės trečiajam asmeniui priteistina 4074 Eur už atstovavimą kasaciniame teisme. Bendrai iš ieškovės trečiajam asmeniui priteistina 12 732 Eur išlaidų atlyginimo.
89. CPK 96 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad jeigu iš šalies pagal šį straipsnį į valstybės biudžetą išieškotina bendra suma yra mažesnė už teisingumo ministro kartu su finansų ministru nustatytą minimalią valstybei priteistiną bylinėjimosi išlaidų sumą, teismas tokios sumos nepriteisia ir ji nėra išieškota. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 1R-26/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“ (redakcija, įsigaliojusi nuo 2020 m. sausio 23 d.) nustatyta minimali 5 Eur valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma. Apeliacinės instancijos teisme ir kasaciniame teisme minėto dydžio priteistinių išlaidų nebuvo patirta, todėl jų atlyginimo klausimas nekyla (CPK 96 straipsnio 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. balandžio 21 d. sprendimą panaikinti ir palkti galioti Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 8 d. sprendimą bei 2019 m. gruodžio 4 d. papildomo sprendimo dalį, kuria iš ieškovės priteista 4,60 Eur Lietuvos teismo ekspertizės centrai už teismo eksperto atvykimą į teismo posėdžius.

Priteisti atsakovei uždarajai akcinei bendrovei „Art Glacio“ (j. a. k. 303131399) iš ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „JCECO Assets“ (j. a. k. 302553248) 13 397 (trylika tūkstančių tris šimtus devyniasdešimt septynis) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Priteisti atsakovei A. S. (a. k. (duomenys neskelbtini)) iš ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „JCECO Assets“ (j. a. k. 302553248) 12 702 (dvylika tūkstančių septynis šimtus du) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo. Priteisti trečiajam asmeniui, nepareikštinam savarankiškų reikalavimų, Vokietijos įmonei „Monolith Frost GmbH“ (j. a. k. 9700156) iš ieškovės uždarosios akcinės bendrovės „JCECO Assets“ (j. a. k. 302553248) 12 732 (dvylika tūkstančių septynis šimtus trisdešimt du) Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Rudėnaitė

Sagatys